

Romano Atmo

ISSN 1896-4427

ROMANI ART

WYSTAWY ARTYSTÓW ROMSKICH

spis treści

- 4 Grecja przed Trybunałem Praw Człowieka
- 5 Dom Romów obrzucony koktajlami Mołotowa
- 6 IRMA - Międzynarodowa Romska Agencja Monitoringu
- 7 Miri Szkoła
- 8 8 kwietnia - Międzynarodowy Dzień Romów
- 10 Romowie w Chorwacji
- 12 Owocne spotkania - V i VI Posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich
- 14 Romani ART
- 16 Międzynarodowy Dzień Walki z Rasizmem
- 18 Człowiek - najlepsza inwestycja!
- 20 Innowacyjni Romowie na rynku pracy - szkolenia
- 21 Zapytanie ofertowe
- 22 Dyskryminacja projektów organizacji romskich
- 23 Media - sprzymierzeniec czy wróg mniejszości
- 24 Prawo na codzień
- 26 Romska Szkoła Umiejętności
- 27 Studia Romologica
- 28 Nauka i zabawa
- 30 KUCHNIA - smacznie i kolorowo
- 32 Zdrowie i Uroda
- 33 HOROSKOP

**Hillary Clinton
z okazji Dnia Romów**

**Kolejne wydanie
romskiego elementarza**

**Zespół
do Spraw Romskich**

ADRES REDAKCJI:

ul. Wyszyńskiego 32,
78 - 400 Szczecinek,
tel. 094 37 250 98,
fax 094 37 250 96,
zrp.romanoatmo@wp.pl;
www.romowie.com
Nakład: 500 egz.
Skład: D. Puszczkowski,
A. Kopycińska

Skład redakcji

Redaktor naczelny
Roman Chojnacki

Joanna
Chojnacka

Anna
Kopycińska

Damian
Puszczkowski

Słowo od redaktora naczelnego

Witam Czytelników Romano Atmo!

Już po Świętach, wiosna w pełni, a upragnione lato coraz bliżej. Tegoroczne lato będzie bardzo pracowitym okresem dla organizacji ZRP. Latem bowiem realizowane będą zadania finansowane ze środków rządowych i unijnych. Ponieważ wszystkie nasze poprzednie zadania zostały przeprowadzone z sukcesem, tak więc jestem przekonany, że i tym razem wszystko przebiegnie zgodnie z naszymi oczekiwaniami.

Jako szef redakcji „Romano Atmo”, pragnę serdecznie podziękować za pozytywne opinie, jakie otrzymuje od Państwa nasza praca, która zawarta jest w treści gazety. Gorąco zachęcam do przesyłania nam swoich opinii, pomysłów i uwag, nawet tych krytycznych, tak aby praca mojego zespołu była jeszcze lepsza niż dotychczas. Ponadto każde spojrzenie z zewnątrz, z innej perspektywy, będzie dla redakcji „Romano Atmo” niezwykle użyteczne.

Na koniec chciałbym Wam życzyć ciekawej i przyjemnej lektury naszej gazety.

28

Szczecinecka świetlica przygotowuje do życia

Smacznie i kolorowo 30

Okładka: prace Małgorzaty Mirgi - Tas

Bare bersha dzipen i sastypen sare lache manushengie

Javen saste i bahtale sare lache manusha. Dre jamary romani gazeta sikavas romane problemy save sy pe celo sveto: soskie sy ta problemy, karyk pe len, kon sy bango kaj ta bibah bariol pe Romendir, so Roma kieren kaj ta sytuacja te sparuvet pe?

Sem 12 miliony Roma dre Europa, sem baro narodo, sy men bary zor kaj chachunes te javel Romengie misto dre dzipen. Na dikhas pe javirendyr, dikhas pe pestir so te Kieras. Me na kamav nikoneskie te del gody bo paciav kaj sare haluvas so sy lacho a so hyria. Informacji save javen ki me, kaj dre but thema zamaren Romen i bariol baro razismo pe sveto, nasty te mekhas. Me peskre rigatyr kierav reakcja, bichavav lila kie but ambasatory i kie manusha kaj sy len zor dre peskro them. Dav lengie sygnało kaj te kieren reakcja pe manushengri bibah sai pes kierel, ale me korkoro na sparuvava sveto.

Roma so javena khetane to javela mishto, a but baredir zor vela mendyr so javela men edukacja - dava isy lacho drab pe jamare problemy.

Devlesa
Roman Chojnacki
Romanes Osiu

**Zrealizowano dzięki dotacji
Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Stali współpracownicy

Magdalena
Baran

Anna
Szymańska

Mateusz
Babicki

Agnieszka
Huczko

Rumunia inwestuje w romskie zdrowie

Etniczni Romowie z 16 gmin z powiatu Konstanca (południowo – wschodnia Rumunia) skorzystają dzięki europejskiemu programowi na rzecz poprawy jakości opieki medycznej, który opiewa na kwotę 60.000 Euro i jest finansowany wspólnie przez Unię Europejską i Radę Powiatu Konstanca.

Inicjatorzy oceniają, iż projekt „Na rzecz zdrowego życia” będzie miał duży wpływ na społeczności romskie z 16 gmin, ponieważ pomoże zdiagnozować problemy z jakimi się one stykają oraz zaoferuje konkretne ich rozwiązania.

Na szczęblu każdej gminy powstanie mieszany roboczy zespół, który będzie składać się z instruktorów higieny, przedstawicieli miejscowej administracji, lekarzy i policjantów, którzy będą odwiedzać każdy dom celem zdiagnozowania problemów, z jakimi styka się każda romska rodzina. Ludzie ci otrzymają pomoc, dokumenty tożsamości oraz metryki urodzenia dla swych dzieci, a także zostaną zaprowadzeni do lekarzy. Projekt ma na celu poprawę sytuacji Romów, promocję integracji społecznej oraz zwiększenie jakości życia.

M. Babicki

GRECJA przed Trybunałem Praw Człowieka

Państwo greckie będzie musiało jeszcze raz stanąć przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu. Jest to wynik skargi na pogwałcenie praw setek Romów, którzy stali się bezdomni w rezultacie wysiedlenia z samodzielnie skonstruowanego osiedla w środkowej dzielnicy Aten – Votanikos w czerwcu 2007 roku.

Skargę złożył Grecki Monitor Helsiński, organizacja pozarządowa, która zarzuca władzom przymykanie oka na wypędzanie Romów, a ponadto stale ignoruje ich prośby o ich ponowne osiedlenie. Ugrupowanie twierdzi, że jego apele do Policji i Prokuratury w Atenach o zaprzestanie wysiedleń, zostały zignorowane.

Organizacja potępia również Grecję, za marnotrawienie środków z Unii Europejskiej, przeznaczonych na poprawę warunków życia tysięcy Romów mieszkających w Grecji. Na 440 skarg dotyczących Grecji, Trybunał uznał winę władz w Atenach w 431 przypadkach.

Jedna mila kwadratowa gruntu wzdłuż całej Anglii to wystarczający obszar, na którym Romowie i Wędrowcy mogliby wybudować odpowiednią liczbę obozowisk. Tak stwierdza raport Komisji ds. Równości oraz Praw Człowieka. Inwestowanie w oparciu o odpowiednie ulgi dostarczy dodatkowych dochodów dla miejscowych rad, a także poprawi relacje z tą społecznością i zapewni odpowiednie zakwaterowanie.

Władze samorządowe otrzymały polecenie, że muszą podwoić prędkość zmian, by do 2011 roku osiągnąć wyznaczony przez Rząd cel – zapewnić odpowiednie warunki mieszkaniowe dla Romów i Wędrowców. Analizy Komisji pokazały, iż takie legalne osiedla mogłyby mieć dobre relacje z miejscowymi społecznościami, a ponadto zaoszczędzono by 18 milionów Funtów, jakie co roku wydawane są na wysiedlanie Romów i Wędrowców z nielegalnych osiedli.

Przewodniczący Komisji, Trevor Phillips powiedział, że nielegalne osiedla nie przynoszą korzyści nikomu poza prawnikami. Miejscowe władze mają ręce związane przedłużającymi się wysiedleniami, osiedle społeczności stają się nieufne, a Romowie i Wędrowcy muszą tkwić w niebezpiecznych, brudnych domach, z brakiem dostępu do opieki medycznej i edukacji, których każda rodzina potrzebuje – stwierdził Przewodniczący. Dodał ponadto, że każdy ma prawo mieszkać we własnym domu, nieważne czy jest on z cegieł, cementu czy jest to przyczepa. Jego zdaniem Romowie i Wędrowcy zbyt długo nie mieli prawa do mieszkania w wybranych przez siebie miejscach i pozostawali na obrzeżach miejscowych społeczności.

Rozwiązanie problemu widzi on jako bardzo proste. Jeden mila kwadratowa to jedyne co potrzebne. Pochwalił on raport za to, iż daje rozwiązanie dla Romów i Wędrowców, tamtejszych mieszkańców oraz lokalnych władz. Przyniesie to, w jego opinii mniejsze marnotrawienie pochodzących z podatków pieniędzy, a także da fundamenty pod bezpieczne i przyjazne sąsiedztwo.

M. Babicki

HISZPANIA dotuje romskich uczniów

Rząd regionu Rioja przeznaczył 25.068 Euro na projekt z zakresu edukacji romskich dzieci. Głównymi celami projektu (opracowanego przez organizację *Asociacion de Promocion Gitana*) są przeciwdziałanie wczesnemu porzuceniu edukacji, walka z konfliktami o podłożu rasowym oraz przyspieszenie integracji dzieci romskich w środowisku szkolnym. Projekt obejmuje swym zasięgiem 22 instytucje. Z pomocy tego projektu w ubiegłym roku skorzystało 2500 romskich uczniów.

Dom Romów obrzucony koktajlami Mołotowa

Po kwietniowych wydarzeniach, które miały miejsce w Vitkovie, na północnym wschodzie kraju, gdzie napastnicy poważnie ranili trójkę Romów, w tym dwuletnią dziewczynkę rząd Czech zapowiedział energiczniejszą walkę z ekstremizmem.

Policja nie wykluczyła motywów rasistowskich napadu. Sprawcy obrzucili dom romskiej rodziny koktajlami Mołotowa. W wyniku pożaru dziecko doznało poparzeń 80% powierzchni ciała.

Odchodzący szef rządu Mirek Topolánek ocenił, że istnieje "dość spory rasizm, o którym się nie mówi", i zapowiedział "konkretne działania", które podejmie jego rząd, zanim na początku maja zastąpi go tymczasowy gabinet Jana Fischera. O zbadanie napaści w Vitkovie zaapelował do władz czeskich unijny komisarz ds. zatrudnienia i spraw socjalnych Vladimír Špidla. Przedstawiciel Unii napisał w komunikacie o rosnącej liczbie aktów przemocy wobec Romów w Europie i wpływie, jaki w wielu krajach zyskuje populistyczna retoryka antyromska.

źródło: PAP

Nowojorski Festiwal Romski

11 kwietnia 2009 roku można było odkryć dziki, podziemny świat Romów, kiedy wszyscy wykonawcy, DJ'e, tancerze i kolorowe postacie, zgromadziły się z okazji piątej edycji Nowojorskiego Festiwalu Romskiego.

Sześciogodzinny maraton w iście cyrkowej atmosferze zgromadził zespoły i DJ'ów wraz z towarzyszącymi im tancerzami oraz specjalistami wróżącymi z ręki. Głównym wodzirejem był jeden z najlepszych w Turcji klarncistów – Selim Sessler, który 2 lata wcześniej dał podwójne show w pubie Joe.Sessler, określony przez „Guardiana” mianem Coltrane’a klarnetu, dołączył do zespołu romskich gwiazd stanu Nowy Jork, przedstawiając warty zobaczenia pojedynki klarncistów wraz z energiczną, bałkańską mieszanką jazzu i funky.

Innym bardzo oczekiwanym wykonawcą był 9 – osobowy zespół taneczny Romashka, grający ostre bałkańskie bity i dźwięczące głęboko w sercu rosyjskie tanga. Kolejną gratką był występ trębacza Franka Londona, który zarażał swą energią całą publiczność.

Z kolei fiński duet Wonderlust, w swoim nowojorskim debiucie, zabrał romskie dźwięki w świat klubowej muzyki, miksując rytmy z zachodniego i wschodniego brzegu Wołgi. DJ Pepe wypełnił wieczór muzyką z cieśniny Bosfor, poprzez Dunaj, aż po rzekę Hudson.

Przedstawienie „Zachodnia wioska” Le Poisson Rouge, które przeniosło widzów w klimat wschodnich romskich miasteczek, z dekoracjami Wonderlusta, wróceniem z dłoni przez Mefulię i tańcami romskimi w wykonaniu Kristiny Melike sprawiły, że było to święto nie tylko dla uszu, ale również dla oczu.

M. Babicki

SANKCJE dla węgierskich funkcjonariuszy

W związku z marcowym zabójstwem romskiego mężczyzny oraz jego 5 – letniego syna, oficer policji oraz przedstawiciel straży pożarnej, prowadzący wówczas dochodzenie, zostali objęci postępowaniem dyscyplinarnym. Mimo oczywistych dowodów zabójstwa (podpalenia domu, a następnie zastrzelenia) twierdzili oni, iż przyczyną całej tragedii było zwarcie w instalacji elektrycznej, a następnie porażenie prądem.

Fundacja Praw Obywatelskich Romów (RFA) określiła działanie odpowiednich służb, jako amatorskie i pozbawione zaangażowania oraz profesjonalizmu. Stwierdzili oni, iż najwyraźniej zdaniem niektórych reprezentantów odpowiednich służb, Romowie nie zasługują na profesjonalne traktowanie.

M. Babicki

Fico dementuje oskarżenia

Premier Słowacji Robert Fico stanowczo odrzucił informacje o jakichkolwiek powiązaniach słowackich służb specjalnych z morderstwami członków społeczności romskiej na Węgrzech.

Fico przemawiając na konferencji dotyczącej kryzysu finansowego zorganizowanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, powiedział iż w obliczu obecnej sytuacji państwa mogą próbować stosowania nacjonalistycznej i skrajnej ideologii. Stwierdził, iż nie wolno pozwalać komukolwiek ukrywać swych własnych problemów z zakresu ochrony mniejszości narodowych i etnicznych przypisując je Słowacji.

Przypomniał też słowackim dyplomatom o ich obowiązku przeciwdziałania tego rodzaju praktykom, jako sprawie kluczowej dla racji stanu Słowacji.

M. Babicki

Międzynarodowa Romska Agencja Monitoringu

IRMA

Prezes Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku został szefem niedawno powstałej

Międzynarodowej Romskiej Agencji Monitoringu (IRMA), działającej w ramach Międzynarodowej Unii Romów (IRU).

IRMA powstała w celu nadzorowania przestrzegania praw człowieka w stosunku do społeczności romskich w poszczególnych krajach świata. Agencja czuwać będzie nad tym czy władze centralne, regionalne i samorządowe danych krajów przestrzegają ratyfikowanych przez siebie umów prawa międzynarodowego oraz swych własnych wewnętrznych ustaw dotyczących zagadnień ochrony praw człowieka.

W sposób bezwzględny Agencja piętnować będzie na forum krajowym, jak i międzynarodowym wszelkie przestępstwa popełniane wobec Romów zarówno o podłożu narodowościowym, a także kryminalnym. Ponadto IRMA będzie podejmować działania przeciwko wszystkim formom rasizmu i dyskryminacji, tym jawnym, otwartym, jak również ukrytym, wyrafinowanym. Monitoring prowadzony będzie w zakresie faktycznej realizacji obowiązku zapewnienia Romom przez władze państw równego, przysługującego wszystkim obywatelom określonego kraju dostępu do instytucji publicznych, jak urzędy administracji państwowej, szkoły, opieka zdrowotna, wymiar sprawiedliwości. Ponadto obejmować będzie egzekwowanie od instytucji finansowych, pracodawców czy Policji należytego podejścia do członków tej społeczności.

Warszawskie wykłady o Romach

Dnia 23 marca 2009r. Dyrektor Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu dr Jacek Wilczur odbył spotkanie ze studentami w Centrum Europejskim Uniwersytetu Warszawskiego na alei Niepodległości 22 w Warszawie. Spotkanie dotyczyło współczesnej problematyki ludności romskiej w Polsce i perspektyw na przyszłość w tej kwestii.

Po wygłoszeniu wykładu dr Wilczur odpowiadał na pytania zadawane mu przez studentów. Poziom pytań świadczył o bogatej wiedzy studentów je zadających. Największe zainteresowanie wzbudzały kwestie edukacji dzieci i młodzieży romskiej.

Dyrektor Instytutu przekazał informacje o działaniach Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, zasługach prezesa Romana Chojnackiego i sekretarz Joanny Chojnackiej. Studenci otrzymali ponadto informacje na temat zagłady polskich Ro-

romska Agencja Monitoringu będzie uważnie monitorować media pod kątem prezentowanych tam treści odnoszących się do ludności romskiej. Treści nawołujące do nienawiści rasowej i narodowościowej, a zwłaszcza do popełnienia przestępstw na tym tle spotkają się z ostrymi reakcjami na forum publicznym. Szczególna uwaga będzie kładziona na adekwatne i precyzyjne podawanie informacji na temat Romów przez przedstawicieli mediów, z uwagi na ich olbrzymie znaczenie w kształtowaniu opinii publicznej wszystkich państw świata w XXI wieku.

Prezeso ande Romani Organizacija (Związek) dre Szczecinko chija sero ando Maškrethemytko Romani Agencja pal Monitoringo (IRMA). Daja organizacija kierde na hargha pase Maškrethemytko Unia Romani (IRU).

IRMA kierde pal dova kaj te dikhel sir ando thema pe celo sveto isy dre djipen kierde gadjendir ki Roma cacipena manushitka. Agencija dikhela sir seratune i tiknedir themytka administracji podjan ki Roma sir ki tiknedir nacija kaj isy la peskri cacipena.

Da nevi Agencja kierela lachi buti kaj te najavel rasizmo i dyskryminacija pe Romendir. IRMA dikhela but pe vasta medienge kaj te najavel rakirido hyria Romendir.

mów w okresie II wojny światowej, a także Romów z innych krajów okupowanych przez hitlerowskie Niemcy. Wyrazili oni chęć poznania literatury źródłowej dotyczącej dziejów narodu romskiego.

Osobą odpowiedzialną za zorganizowanie spotkania ze studentami Centrum Europejskiego była pani dr Małgorzata Pacek – adiunkt w Uniwersytecie Warszawskim.

Dyrektor Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu dr Jacek Wilczur

MIRI SZKOŁA

kolejne wydanie romskiego elementarza

W roku 2007 znany romski pisarz i rzeźbiarz oraz działacz na rzecz społeczności romskiej na arenie międzynarodowej, a jednocześnie wiceprezes Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, Karol Parno Gierliński wydał pierwszy w Polsce i na całym świecie szkolny elementarz dla dzieci romskich po romsku pod tytułem „Miri Szkoła”. Jak dotychczas ukazały się dwa wydania tej książki, II wydanie dostępne jest w dwóch wersjach językowych dla Polska Roma i Bergitka Roma.

Książka jest bardzo udanym połączeniem informacji, zdjęć i ilustracji niezbędnych dla rozwoju dzieci w wieku wczesnoszkolnym przy jednoczesnym podkreśleniu najistotniejszych cech charakteryzujących społeczność romską.

„Miri Szkoła” stale przypomina małym czytelnikom o ich romskiej tożsamości, niemniej podaje im również najważniejsze informacje o otaczającym ich świecie oraz o państwie w którym mieszkają i którego obywatelami są – Polsce.

Wydanie romskiego elementarza możliwe było dzięki wsparciu MSWiA w ramach rządowego „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce”. Konsultantami naukowymi książki byli dr Marcel Courthiade oraz mgr Adam Bartosz. Wydawcą książki jest Urząd Miasta Kostrzyna nad Odrą.

M. Babicki

ROMANO ELEMENTARO

Ande 2007 bersh romano artysta poeta Karol Parno Gierliński kerdia jekhto pe celo sveto romano elementaro chavorenge ki szkoła „Miri szkoła”. Kana isy kerdo vavir vydanio do elementaroskopu. Dre nevo vydanio isy duj versji: Polska Roma i Bergitka Roma.

Daja pustik isy lachi buti kaj tikne chavore mishto te halon romani chib, tradycja i kultura.

Elementaro isy kerdo pal finansy MSWiA dre Programo pal Romendir dre Polska. Pustik vydyja foro Kostrzyń pase Odra. Pase keriben da elementaro isys duj konsultanty: Marcel Courthiade i Adam Bartosz.

Romano Atmo

8 kwietnia

Międzynarodowy

Dzień 8 kwietnia został ustanowiony w 1990 roku w czasie IV zjazdu International Romani Union, który odbył się w Warszawie jako upamiętnienie I zjazdu delegatów romskich z całego świata, który miał miejsce 8 kwietnia 1971 pod Londynem. Jest on dla Romów okazją do przypomnienia światu o swoim istnieniu, a w szczególności o tym iż są takimi samymi ludźmi jak wszystkie inne narody.

W tym roku największe obchody tego święta w Polsce miały miejsce w Olsztynie i w Radomiu. W stolicy Warmii i Mazur głównym wydarzeniem obchodów było spotkanie z Karolem Parno Gierlińskim – romskim poetą, rzeźbiarzem i działaczem na rzecz praw Romów, wiceprezesem Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, autorem elementarza dla dzieci romskich, który dostępny jest w dwóch głównych dialektach języka romani występujących w Polsce: Polska Roma i Bergitka Roma.

Drugim ważnym miejscem obchodów był Radom, gdzie na zaproszenie władz miejskich i lokalnego stowarzyszenia Romano Vašt przyjechał prezydent International Romani Union (IRU), polski Rom z Białegostoku Stanisław Stahiro Stankiewicz. W czasie spotkania omawiano sytuację Romów w Radomiu, a przedstawiciel ambasady USA w Warszawie odczytał oświadczenie Sekretarza Stanu Hillary Clinton do Romów z okazji Międzynarodowego Dnia Romów. W trakcie uroczystości zaprezentowano obrazy Mirosławy Caban. Spotkanie zakończył poczęstunek potrawami kuchni romskiej, a następnie miał miejsce występ romskich tancerek.

Z okazji Dnia Romów trzy największe europejskie organizacje międzyrządowe wydały wspólne oświadczenie z tej okazji. Agencja

Praw Podstawowych UE, Komisarz Rady Europy ds. Praw Człowieka, a także Wysoki Komisarz ds. Mniejszości Narodowych oraz Biuro Demokratycznych Instytucji i Praw Człowieka OBWE wyraziły swe zaniepokojenie oraz niezadowolone trwającymi prześladowaniami i dyskryminacją ludności romskiej w Europie. W obliczu kryzysu gospodarczego Romowie, wraz z imigrantami często traktowani są jako „kozły ofiarne” przez ekstremistyczne ugrupowania i polityków. W związku z powyższym media oraz politycy winni według raportu szczególnie ostrożnie wyrażać opinie dotyczące kwestii narodowych i etnicznych. Ponadto, stwierdzają organizacje, nie wolno Romom – obywatelom państw UE zabraniać swobodnego poruszania się po obszarze Wspólnoty.

Wspomniane już oświadczenie Hillary Clinton wzywa rządy krajów europejskich do większego zaangażowania na rzecz obrony praw Romów – największej, liczącej 10 milionów osób mniejszości etnicznej. Przyznała ona, iż los Romów nigdy nie był jej obojętny; wiele razy jako I Dama USA miała okazję na własne oczy zobaczyć warunki życia Romów w Europie Środkowej i Wschodniej. Amerykańska Sekretarz Stanu zapewniła, iż jej kraj ma na względzie interesy społeczności romskiej zarówno w stosunkach dwustronnych z poszczególnymi krajami, jak również na forum organizacji międzynarodowych, takich jak ONZ czy OBWE.

M. Babicki

fot. Paweł Lechowski

Dzień Romów

Oświadczenie Sekretarz Stanu USA - Hillary Clinton z okazji Międzynarodowego Dnia Romów.

fot. wikipedia

„Międzynarodowy Dzień Romów to okazja do zwrócenia uwagi na historię, doświadczenia i prawa człowieka tej największej mniejszości etnicznej w Europie.

Promocja oraz obrona praw Romów od dawna była moim osobistym interesem. Widziałam na własne oczy tragiczne położenie Romów, szczególnie romskich kobiet i dzieci, gdy jako Pierwsza Dama odwiedzałam romskie społeczności w Środkowej i Wschodniej Europie. Jako członkini Komisji Helsińskiej ponaglałam rządy do większego zaangażowania i ochrony 10 milionów Romów mieszkających w Europie.

Pomimo istotnego postępu jaki nastąpił w ciągu minionych 10 lat, Romowie wciąż żyją na marginesie społeczeństw. Nadal doświadczają oceniania w oparciu o kryteria rasowe, przemocy, dyskryminacji i innych naruszeń praw człowieka. Zbyt często nie posiadają dokumentów tożsamości potwierdzających ich obywa-

telstwo, co wyklucza ich z udziału w wyborach, uniemożliwia korzystanie ze świadczeń społecznych, szkolnictwa oraz odbiera szanse na zatrudnienie. Uniemożliwia im to uczestniczenie w życiu społeczeństw w których mieszkają jako ich pełnoprawnych uczestników.

Stany Zjednoczone są przywiązane do obrony i promocji praw Romów w oparciu o dwustronne stosunki oraz poprzez nasze zaangażowanie na forum organizacji takich, jak ONZ czy OBWE.

Rządy mają szczególną odpowiedzialność, aby zapewnić posiadanie przez członków mniejszości wszystkich elementów niezbędnych do bycia efektywnymi i odpowiedzialnymi członkami społeczeństwa. Ponaglę rządy w całej Europie do dalszego prowadzenia swych wysiłków na rzecz społeczności romskiej, położenia kresu dyskryminacji oraz zagwarantowania równości w dostępie do edukacji i zatrudnienia, tak aby Romowie mogli spełnić swe marzenia o sukcesie i spełnieniu.

Romowie posiadają bogate dziedzictwo kulturowe i artystyczne, które pozostawiło liczne ślady w Europie i na świecie. W interesie rozszerzonej Europy oraz społeczności całego świata, by stworzyć warunki, które zwiększą sukcesy wszystkich ludzi wewnątrz naszych granic i poza nimi. Mam nadzieję, iż wydarzenia organizowane w naszych ambasadach oraz przedstawicielstwach na całym świecie z okazji Międzynarodowego Dnia Romów będą kolejnym krokiem na drodze do osiągnięcia przez Romów lepszej, jaśniejszej przyszłości.”

Romano Dyves

Dre oxtato aprilo, Romen ando Polska i pe celo sveto isy peskro svanto. Ando but thema Roma frejdion dre do dyves i haden sero ki berga. Dre jamaro svanto mas te sikavas manushenge kaj Roma dre sare thema isy jekh bari khetani nacija. Ando jamaro dyves mas te sikavas kaj jamen Romen isy peskri barvali tradycja i kultura, adia syr vavir nacji sikaven pe celo sveto.

Javen saste i bahtale Romale, kaj sare Roma ten javen khetanes na keval dadyves ne celo ciro.

Romano Dyves ando oxtato aprilo Roma kerde dre 1990 bersh pe chtarto Kongreso IRU, savo isys ande baro foro Warszawa dre Polska. Dava dyves vykendyne daleske kaj ando oxtato aprilo 1971 bersh isys kerdo jekhto Kongreso IRU pase foro Londyn dre Anglia.

Dre da bersh najbaredir svanti dre Polska kerde dre foria Olsztyn i Radom. Ando Olsztyn isys Karol Parno Gierliński, romano artysta poeta, a dre Radom zamngde prezidento IRU Stanisław Stahiro Stankiewicz.

Dava bersh, pal Romano Dyves vyphendle pes bare organizacji dre Europa. Phehenis kaj na udel pes lengi kaj isy dre Europa dasavi dyskryminacija pe Romendir. Vypehndia pes Agencja pal chachipena adime, Komisar pal chachipen dre Rada Europakri i Baro Komisar dre UE pal tyknendir nacji.

Lacho lav Romendir phendia Hillary Clinton, Sekretaro USA.

fot. wikipedia

Romowie

w

Chorwacji

Z danych ostatniego spisu ludności w 2001 roku wynika, iż w Chorwacji mieszka 9.500 osób narodowości romskiej. Podobnie, jak w większości innych krajów liczba Romów w tym kraju jest zaniżona i w rzeczywistości wedle danych szacunkowych wynosi około 40.000 osób przy ogólnej liczbie ludności kraju wynoszącej 4.500 000. Największe skupiska ludności romskiej to: stolica kraju Zagrzeb oraz powiaty Medimurje, Dubrownik – Neretwa, Osijek – Baranja, Primosko – Goranska, Sisak – Moslavina oraz Brod – Posavina. Największą grupą chorwackich Romów są Lowara.

Pierwszym miejscem na ziemiach chorwackich, gdzie pojawili się Romowie był w XIV wieku Dubrownik. Obecnie żyjący Romowie Lowara są następcami dubrownickich Romów pod względem imion, nazwisk oraz zwyczajów. Badania nad pozycją zawodową oraz statusem ekonomicznym Romów, a także siecią kontaktów społecznych wskazują, iż należeli oni do miejskiej klasy średniej. Przypisywane im negatywne cechy, jak niedotrzymywanie słowa, udział w awanturach i bójkach, złodziejstwo, żądza odwetu były wszechobecnymi cechami społecznymi w tamtym okresie. Jeśli byliby bardzo uciążliwi dla władz i mieszkańców Dubrownika z pewnością wydano by wobec nich nakaz przemieszczania się po jego obszarze, a już tym bardziej wygnano by ich, jednak w XV wieku rząd miasta nie wydał żadnego aktu dotyczącego bezpośrednio Romów.

Handlujący Romowie z Dubrownika wędrowali coraz bardziej w głąb Chorwacji osiedlając się na obszarze dzisiejszej Sławonii (wschodnia część kraju). Odpowiadały im tam warunki do hodowli i handlu bydłem oraz końmi. W 1781r. wydano „Conscriptio Zingarorum” na mocy której spisano około 3.100 Romów w powiatach oraz na granicy wojskowej. Edykty Marii Teresy i Józefa II miały duży wpływ na asymilację oraz zamieszkiwanie Romów. Rozkazy te obowiązywały przez 2 lata i po roku 1871 zostały całkowicie zapomniane, kiedy to administracja wojskowa została na granicach zastąpiona przez cywilną, w związku z czym Romowie mogli odtąd „żyć jak im się podoba”. Oznaczało to mieszkanie na obrzeżach wsi w domach z ziemi i drewna, jako handlarze końmi, muzycy czy złodzieje koni.

Na przełomie XIX i XX wieku Romowie Lowara zaczęli się mieszać z napływającymi z Węgier Kelderaszami, którzy ku ich zaskoczeniu mieli często jasną cerę

i niebieskie lub zielone oczy. Kelderasze nosili często nazwiska Goman, Lakatos, a Romowie Bajasz: Horvat i Bogdan. Ciężko ustalić liczbę Romów w Chorwacji na początku XX wieku, ponieważ napływały nowe grupy Romów. Grupy te różniły się religią – byli wyznawcami prawosławia, kulturą i językiem, jak na przykład Romowie Bajasz, którzy posługiwali się starym rumuńskim dialektem z Dacji.

Spis ludności Królestwa Jugosławii z 1931r. podaje, iż około 65 tysięcy osób jako swój język ojczysty podało „cygański”. Dane „Rocznika Banowiny Chorwackiej” z 1940r. podają około 15 tysięcy osób deklarujących „cygański” jako język ojczysty. Populacja romska Chorwacji to Romowie Lowara oraz przybysze z państw sąsiednich. Uprzejmość miejscowych ludzi, obowiązujące przepisy oraz tereny na których mieszkali bardzo odpowiadały Romom. Postrzegali to jako swoją „ziemię obiecaną”, gdzie nikt nie będzie im niczego zabraniał i gdzie się na stałe osiedlą.

fot. wikipedia

Teatr narodowy w Zagrzebiu

fot. wikipedia

Zabytkowa studnia znajdująca się na starówce w Dubrowniku, zbudowana w latach 1438-1444.

Wydane w grudniu 1939r. przepisy o „ochronie przed cygańskim zagrożeniem” obowiązywały nie tylko w III Rzeszy, ale również we wszystkich krajach z nią sprzymierzonych, w tym w Niezależnym Państwie Chorwackim. 30 kwietnia 1941r. wydany został „zapis o przynależności rasowej oraz ochronie aryjskiej krwi i honoru w Państwie Chorwackim”. Odnalezione po wojnie dane z przeprowadzanych przez nazistów eksperymentów pokazują podobieństwa medyczne i rasowe Romów z rasą aryjską. Orędownik czystości rasy nie mógł ukryć faktu podobieństw „brudnych i śmierdzących Romów” z rasą nordycką i postanowił ich unicestwić.

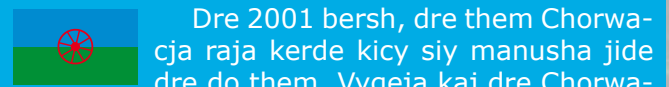
Dzięki dobrym kontaktom z sąsiadami, a także łapówkom wręczanym Ustaszom, Romom z regionu Podraviny i Bilogory udało się przeżyć. Pokazał to pierwszy spis z 31 marca 1948r., który pokazał liczbę 405 Romów na terenie dzisiejszej Chorwacji, w większości Lovara.

W latach 1991 – 1995 kilkuset Romów z powiatu primorsko – gorańskiego walczyło jako ochotnicy w szeregach armii chorwackiej przeciwko Serbom. Traktowali oni to jako sposób pokazania swej przynależności do narodu chorwackiego, podobnie jak czynili to czarnoskórzy Amerykanie w czasie wojny w Wietnamie w latach 60 – tych. Romowie z racji kilkuset lat bycia dyskryminowanymi są przeciw udziałowi w jakichkolwiek działaniach wojennych.

Inne grupy Romów mieszkające obecnie w Chorwacji to: prawosławni Kandžari z Serbii i Czarnogóry, prawosławni Ludari z Serbii, muzułmańscy Xoraxai z Bośni, Kosowa i Macedonii, Sinti z Włoch i Austrii – wyznania katolickiego, jak miejscowi Lovara. Wszyscy oni razem z Bajaszami, Sijakami i Kalderaszami tworzą 8 romskich grup w Chorwacji.

Rząd w Zagrzebiu jest uczestnikiem Programu Dekada Integracji Społecznej Romów 2005 – 2015 (Decade of Roma Inclusion 2005 – 2015).

M. Babicki

Dre 2001 bersh, dre them Chorwacja raja kerde kicy siy manusha jide dre do them. Vygeja kaj dre Chorwacja isy beshte 9.500 Roma. Sare jinas kaj cacunes isy adoj but butedir Roma, jinas kaj dre Chorwacja diasir dre but vavir thema podel pes kaj Roma isy but kutedir syr isy cacunes. Pshy-lel pes kaj dre dava them isy jide saves 40 bara Roma i najbutedir isy adoj Roma Lovara.

Roma javne pe do phuv ando XIV centuro. Jekhto foro dre savo javne kaj kana isy dre them Chorwacja to foro Dubrovnik. Kana phas baredir Roma save isy dre do them isy potomki dole Romendir kaj javne ki Dubrovnik.

Dre XIX centuro ki Chorwacja javenis Roma Kelderara Hungarendir. But lendir kharenis pes Goman i Lakatos. Roma Lovara div pes kaj Roma Kelderari isy pannedir cypa syr len i buten isy nile i hore jakha.

Dre vavir centuro ki Chorwacja javenis Roma Rumuniatir - Bajasz. Jone isys vavir syr Lovara i Kelderari: sys len vavir religia, chib...

Dre dola ciry Romengi isys mishto pe do phuvia. Isys beshte pase foria i gava, paruenis grenca, bashavenis. Isys mishto maskre lendir i gadjendir. Dasavo jipen lengi isys but lacho i na kamenis pes dorik te vyligirel.

Syr isys vavir baro mariben svetytko to Jugosławia isys khetani Sasenca i Romengi isys adoj but pharo. Sasy kamenis te vymarel sare Romen. Posli baro mariben chine adoj kuty Roma jide.

Dadyves them Chorwacja isy dre Programo Dekada pal Integracja Romani 2005 - 2015. Dava them kamela te javel ando Unia Europakri pal varykicy bersh, a so adia javela to Romengi javela adoj but fededir

fot. wikipedia

Romowie trzymają rękę na pulsie **OWOCNE SPOTKANIA**

V I VI POSIEDZENIE ZESPOŁU DO SPRAW ROMSKICH KOMISJI WSPÓLNEJ RZĄDU I MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH

W roku 2009 odbyły się dotychczas dwa posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz dwa posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

V posiedzenie Zespołu Romskiego odbyło się 11 lutego 2009r. Wzięli w nim udział przedstawiciele mniejszości romskiej, Rządu RP oraz przedstawiciele Władzy Wdrażającej Programy Europejskie.

Spotkanie poświęcone było przekazaniu informacji przez WWPE na temat stanu realizacji „komponentu romskiego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Pan Bartosz Ziółkowski, Kierownik Zespołu ds. Imigrantów i Integracji Społecznej Władzy Wdrażającej Programy Europejskie, przedstawił informacje na temat stanu wdrażania i realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w zakresie Poddziałania 1.3.1 – Projekty na rzecz społeczności romskiej.

W dniu 9 października 2008r. Władza Wdrażająca Programy Europejskie ogłosiła pierwszy konkurs o dofinansowanie realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.3.1. (w związku z końcem roku kalendarzowego, nabór zamknięto w dniu 30 grudnia 2008r.).

W 2008r. do wspomnianego konkursu zgłoszonych zostało 66 wniosków, na ogólną kwotę 84.066,826 zł. Z powyższej puli odrzucono 23 wnioski z przyczyn formalnych. Do realizacji zostało skierowanych 6 wniosków:

- *Romska Fiesta - warsztaty dla instytucji* - Desoto Sp. z o.o. z Lublina.

- *Romska szkoła umiejętności* - Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości z Poznania, partner: Związek Romów Polskich.

- *Romska droga do pracy - program aktywizacji Romów z Małopolski i Podkarpacia* - wnioskodawca: Uniwersytet Łódzki, partnerzy: Stowarzyszenie Kulturalno Społeczne Romów „Centrum Kultury Romów w Polsce”, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie działający przez jednostkę pozawydziałową - Małopolską Szkołę Administracji Publicznej.

- *Zawierciańscy Romowie wczoraj i dziś - promocja integracji społeczności romskiej w Zawierciu* - Gmina Zawiercie / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

- *Innowacyjni Romowie na rynku pracy* - Związek Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, wnioskodawca.

- *Edukacja - Przedsiębiorczość - Wzorce postaw. Trzy filary awansu ekonomicznego i społecznego Romów w Polsce* - Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, działający przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej (MSAP), partnerzy: Uniwersytet Łódzki, Stowarzyszenie Kulturalno - Społeczne Romów „Centrum Kultury Romów w Polsce”, Stowarzyszenie Romów w Krakowie.

Powyższe projekty uzyskały wymaganą liczbę punktów, pozwalającą na rekomendowanie wniosku do dofinansowania.

Na spotkaniu strony mniejszościowej w dniu 10 lutego 2009r., wypracowano szereg pytań odnośnie wdrażania „komponentu romskiego”, które zostały zadane na posiedzeniu dla osób odpowiedzialnych za „komponent romski”. Na pytania Romów skrupulatnie odpowiadano, w wyniku czego część wątpliwości została rozwiana. Niemniej jednak pozostał pewien niedosyt oraz obawa, że sami Romowie nie do końca w pełni skorzystają z programu i nie odniosą wymiernych korzyści.

W dniu 7 kwietnia 2009r. w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, odbyło się już VI posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Wzięli w nim udział przedstawiciele mniejszości romskiej oraz Rządu RP, w tym **Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania Pani Elżbieta Radziszewska**. Ponadto, w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele **Punktu Kontaktowego do Spraw Romów i Sinty, przy Biurze Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE**.

Jednym z tematów obrad Zespołu, był problem niskiego upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród Romów mieszkających w Polsce. Przedstawiony został, przygotowany przez Punkt Kontaktowy do Spraw Romów i Sinty, plan działań, służący promocji wychowania wczesnoszkolnego. Podkreślono, że w roku szkolnym 2008/2009, który został ustanowiony „*Rokiem Przedszkolaka*”, stworzono możliwości prawne, ułatwiające organizowanie alternatywnych form wychowania przedszkolnego.

Drugą część spotkania poświęcono omówieniu statusu zawodu asystenta edukacji romskiej. Obecni asystenci przedstawili problemy, na jakie napotykają w codziennej pracy oraz omówili osiągnięcia ostatnich lat funkcjonowania zawodu asystenta edukacji romskiej. Zastanawiano się, w jaki sposób usprawnić współpracę asystentów edukacji romskiej z przedstawicielami placówek oświatowych oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Uczestnikom spotkania został przedstawiony raport sporządzony przez Związek Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, dotyczący wykorzystania subwencji w Polsce. W związku z tym, iż zachodzą obawy, że subwencje oświatowe nie są wykorzystywane właściwie i efektywnie, poproszono pracowników MSWiA, odpowiedzialnych za mniejszość romską, o zweryfikowanie raportu ze stanem rzeczywistym wykorzystania subwencji.

Ostatnim punktem obrad była prezentacja podyplomowego studium *Sytuacja Romów w Polsce – historia, prawo, kultura, stereotypy etniczne* na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie.

Kolejne posiedzenie Zespołu odbędzie się w czerwcu 2009r.

R. Chojnacki

Drodzy czytelnicy, asystenci romscy oraz działacze organizacji, jeżeli macie jakieś problemy bądź uwagi - prosimy o kontakt z naszym stowarzyszeniem. Wspólnie łatwiej będzie rozwiązać istniejące kłopoty i znaleźć sensowne rozwiązania.

Obecnie największym problemem wśród społeczności romskiej, liderów organizacji i samych Romów jest brak wspólnych kontaktów, wymiany doświadczeń i wzajemnego wspierania się. Zaistniało wysoce niepokojące i niemoralne zjawisko, mianowicie szkoderstwo jeden drugiemu, obgadywanie, bezpodstawne oszczerstwa, ubliżanie i Bóg wie co jeszcze, wzajemna krytyka i tzw. „podkładanie świni” jeden drugiemu. Chciałem podkreślić, że to niczemu nie służy, a wręcz przeciwnie - znacząco osłabia środowisko.

Ando dava bersh, ki da ciro isys duj rakhibena Romen kaj zalen pes romane butienca pase Komisja Khetani. Dala isys pancto i shovto lengiro rakhiben.

Pancto rakhiben (jekhto dre da bersh) isys dre dyves 11 februaro. Isys adoj Roma, gadjitka raja seratune (reprezentanty rządostyr) i manusha kaj odphenen pal komponento romano ando projekty europejska.

Pe dava rakhiben rakirenis najbutedir pal komponento romano. Gadje odphendle phehenis syr dial keriben pase da baro projekto. Phendle kaj dre jekhto konkurso savo isy dre 2008 bersh, isys 66 lila (wnioski) pal projekty. Shov projekty pshegene durdyr. Roma rakirenis gadjenca pal komponento kaj da love kaj isy pe Romendir te ven vydyne syr najfededir, kaj Romen chachunes sos dalestir te javel.

Ando 7 aprilo isy shovto rakhiben Romen pase Khetani Komisja. Diasyr sarda, i dava rakhiben isy dre baro foro Warszawa. Isys adoj Roma, gadjitka raja seratune, pełnomocniko rządowo pal jekh traktowanie kaj te najavel dyskryminacja rani Elżbieta Radziszewska i odphendle pal Romendir dre organizacja OBWE.

Rakirido isy but pal edukacja, kaj terne chavore na phiren ki tikne szkoły (przedszkoli). Sare phendle kaj mishto javiaby kaj da sytaucja pes te sparuvet. Dav but kerdia by pe fededir ki edukacja romane chavorengi.

Vavir rakiriben sys pal romane asystenty dre edukacja. Asystenty rakirenis save isy len problemy dre da butia. Rakirenis nin pal dova sir kerdia pes fededir pal dova kaj już varykicy bersh isy asystenty romane dre edukacja. Sare duminenis syr te kierel kaj te javel fededir maskre romane asystenty i gadjitke rajendir dre foria i powiaty.

Pe da rakhiben isys sikado raporto pal subwencji dre Polska. Raporto kerdia Romani Organizacja (Związek) dre Szczecinko. Dava raporto sikavel kaj love subwencjendir dre but foria gadje vydenis na mishto! MSWiA phendia kaj dikhela syr isys chachunes.

Dala rakhibena sikaven kaj Roma dikhen gadjenge pe vasta, sikaven kaj Roma len butia dre peskre vasta. Roma pase Khetani Komisja kieren lachi buti sare Romengi.

Romani Art

Mississippi Consortium for International Development, Muzeum Okręgowe w Tarnowie oraz Parafialna Szkoła Romska w Suwałkach, zaprosiły przed kilku laty studentów romskich z Polski, do uczestnictwa w warsztatach na temat form i metod pracy na rzecz społeczności romskiej. Odbyły się one w listopadzie 2003 roku w Tarnowie. Z tą datą należy łączyć powstanie Romskiego Stowarzyszenia Oświatowego Harangosa, którego idea zrodziła się w tym czasie w głowach dyrektora Muzeum Okręgowego w Tarnowie, Adama Bartosza oraz przewodniczącego Grupy Specjalistów ds. Romów przy Radzie Europy, Andrzeja Mirgi.

W ramach Harangosa, działającego w sferze edukacji i kultury, rozwijały się i wciąż rozwijają umiejętności i talenty wielu młodych ludzi, należących do elity intelektualnej Romów. Harangos stanowi dla nich pewnego rodzaju markę, pomagającą w stawianiu pierwszych samodzielnych kroków, jak również miejsce, gdzie wspólnie tworzą przestrzeń – pomysłów i zasobów ludzkich – dla swoich projektów.

Z Harangosa wywodzi się trzech romskich artystów sztuk plastycznych: Bogusława Delimata, Małgorzata Mirga - Tas oraz Krzysztof Gil. Łączy ich to, że wszyscy pochodzą z Romów Karpackich i związani są ze środowiskiem krakowskim. Łączą ich również nawiązania do motywów cygańskich w sztuce.

Bogusia pochodząca z Wrocławia, żyjąca z Krakowem poprzez pracę w zakładach fotograficznych oraz Muzeum Fotografii, aktualnie przebywa w Hiszpanii, zajmując się dwoma pasjami, wzajemnie dopełniającymi jej osobowość twórczą - malarstwem i flamenco.

Gosia studiując na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, początkowo poszukiwała natchnienia w twórczości poza motywami romskimi. W pewnym momencie, doceniając wartość niesionej w historii własnej rodziny tradycji i symboliki romskiej, postanowiła połączyć to, co podpowiadała jej wyuczony warsztat malarski i rzeźbiarski oraz to, co grało, można rzec - po romsku grało w jej sercu. Tak powstawać zaczęły obrazy pełne kolorów, blasku oraz dynamiki, przedstawiające wydarzenia, symbole czy też bliskie osoby, widziane oczyma artystki. Gosia jest również prawdopodobnie jedyną na świecie rzeźbiarką, wykorzystującą do tworzenia swych postaci niecodzienny materiał rzeźbiarski, jakim jest odpowiednio przygotowana tektura. Oczywiście powstają w różnych miejscach instalacje z papieru i tektury, z masy papierowej i jej odmian, z figur geometrycznych stosowanych w konstrukcjach, jednak nie wiadomo mi o żadnym z twórców, który sklejałby arkusze tekturowych pudeł celem stworzenia jednolite-

go „kloca”. Następnie z użyciem piły, dłut i innych narzędzi bryle nadaje się kształt „Zwierzęcia”, „Ptaka”, „Słonia” i innych, umocnionych poprzez drewnianą lub metalową konstrukcję, dodatkowo pokrytych na zewnątrz szelakiem – dla wzmocnienia i uodpornienia. Rzeźby Małgorzaty Mirgi - Tas urzekają swoimi baśniowymi kształtami oraz niezwykłą fakturą teksturową. Na pierwszy rzut oka ni to drewno, ni płyty drewnopodobne o wybarwieniu drewnianych słoii, czy też drewniana deska podlegająca cieniowaniu pod wpływem warunków atmosferycznych.

Krzysztof, najmłodszy z artystów, chociaż dopiero w 2008 roku rozpoczął studia na ASP w Krakowie, już może poszczycić się nagrodami i wystawami.

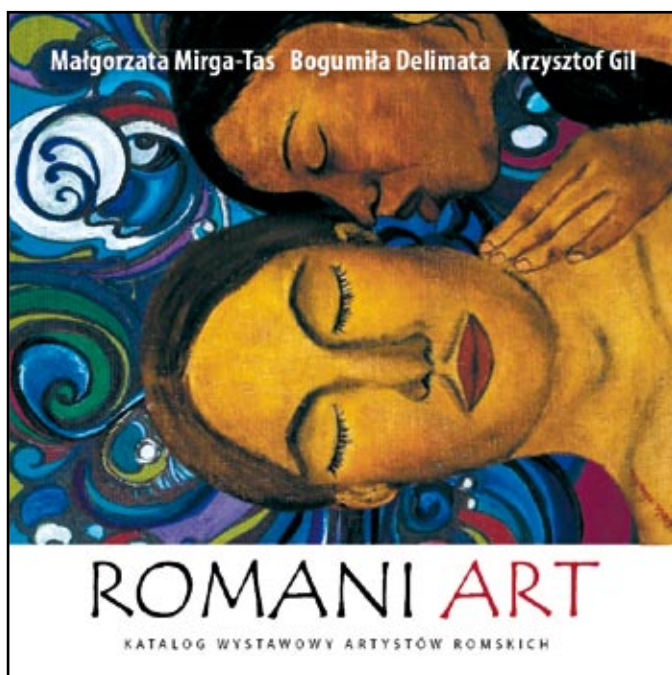
Choć jego domeną jest grafika, dla uźwężtrznienia własnego przeczucia artystycznego, nie obawia się w swoich pracach czerpać z rozmaitych technik malarskich. Z prac Krzysztofa tchnie tajemnicą i liryzmem. Postaci są statyczne i zamyślone, niosące w sobie багаż emocji czy też doświadczeń. Obrazy Krzysztofa dekonspirują dojrzałość młodego artysty, zarówno w sferze artystycznej, jak i duchowej.

Wramach Harangosa, działającego w sferze edukacji i kultury, rozwijały się i wciąż rozwijają umiejętności i talenty wielu młodych ludzi, należących do elity intelektualnej Romów.

Wspominam o trzech romskich twórcach nie bez kozery. Rok 2008 kojarzy się bowiem z wyjątkowym wydarzeniem, którego są inspiratorami, wykonawcami i bohaterami. Mowa o projekcie *Romani Art*, zrealizowanym dzięki dotacji przyznanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*. *Romani Art* to szereg wystaw, na których młodzi artyści romscy prezentują swoje prace oraz publikacja katalogu - portfolio *Romani Art. Katalog wystawowy Artystów Romskich* oraz pokaz mody romskiej, towarzyszący *Romani Art.*, autorskiego projektu Małgorzaty Mirgi - Tas.

przyg. i fot. Natalia Gancarz

Romani Art, dava isy projekto savo kierel romani organizacja Harangos, pal dotacja MSWiA. Romani Art isy sikaibena (vystavy) kaj sikaven butia romane artistengri. Dre da projekto butedir isy pustik (katalogo) savo sikavel do butia romane artistengri i sikaiben romani moda.

Dava saro sikavel trine bare artisten romengri, kharen jone pes: Małgorzata Mirga - Tas, Bogusława Delimata i Krzysztof Gil. Sare jone isy Roma Bergitka. Sikaven kaj ki Roma isy artyści na goredir syr ki gadje. Sikaven kaj ki Roma isy manusha poshli bare szkoły. Lengri Art del duma Romengi kaj isy maskre jamendir dasave manusha.

21

MARCA

Międzynarodowy Dzień Walki z Rasizmem, Ksenofobią i Dyskryminacją

21-go marca jest na całym świecie obchodzony Międzynarodowy Dzień Walki z Rasizmem, Ksenofobią i Dyskryminacją. Został on ustanowiony w 1966r. przez ONZ ku czci 69 ofiar śmiertelnych użycia przez policję RPA broni palnej przeciwko czarnoskórym mieszkańcom miasta Sharpeville, protestującym przeciwko obowiązującemu wówczas apartheidowi, czyli całkowitemu rozdzieleniu ludności białej, stanowiącej niespełna 20% ludności Republiki Południowej Afryki od ludności czarnoskórej oraz hinduskiej, którzy stanowili około 80% ludności kraju. Rozdział ten do 1993r. obejmował wszystkie sfery życia społecznego w tym kraju.

Romowie – ludność pochodząca z terenów dzisiejszych Indii, od początku swych wędrówek spotykali się z mniejszą lub większą dyskryminacją na terenach na które przybywali. Jako ludność o języku niepodobnym do żadnego z używanych na Bliskim Wschodzie czy w Europie, których kultura i obyczaje diametralnie różniła się od miejscowych, po początkowej ciekawości oraz fascynacji zostawali odrzucani. Warunkiem podstawowym jaki im stawiano w celu uzyskania społecznej akceptacji, była konieczność dostosowa-

„Budujesz faszyzm przez nietolerancję”

nia się do otaczającej rzeczywistości politycznej, społecznej i gospodarczej. Ludność romska szczególnie na terenach Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej pozostała do chwili obecnej wierna większości reguł *Romanipen* - zespołu norm obowiązujących w tej społeczności i wyznaczających sposoby zachowania się. *Romanipen* często koliduje z oczekiwaniami świata XXI wieku, ale jednocześnie dzięki wierności tym zasadom, Romowie zachowali swoją tożsamość narodową i kulturową, bez posiadania własnego państwa, armii, waluty, ponadto język romski nie posiada jednego uniwersalnego alfabetu. *Romani Chib*, czyli język romski, w różnych krajach oprócz faktu bycia pisanym w tamtejszych alfabetach, zawiera mnóstwo słów i określeń przeniesionych z miejscowych języków urzędowych.

Romowie nie posiadają i nigdy nie posiadali własnego państwa, nie mogą zatem liczyć na wstawienie żadnego państwa w przeciwieństwie do muzułmańskich bądź czarnoskórych i azjatyckich mieszkańców Europy Zachodniej. Romowie są traktowani jako równoprawni obywatele jedynie w państwach imigranckich, jak Stany Zjednoczone, Kanada, Australia, Nowa Zelandia, gdyż tam, tak samo jak wszyscy pozostali mieszkańcy, są przybyszami bądź potomkami przybyszów na przestrzeni ostatnich 300 lat. Obywatele tych krajów podobnie, jak Romowie mają we krwi mobilność i chęć przemieszczania się.

Poczekalnia dla "kolorowych" - tablica informacyjna z okresu segregacji rasowej w USA.
fot. wikipedia

"Tylko dla białych" - tablica informacyjna z okresu apartheidu w RPA - napis w języku angielskim i afrikaans. *fot. wikipedia*

W krajach Europy Zachodniej i Południowej ludność romska wykazuje duży stopień integracji społecznej, równocześnie w krajach tych prężnie działają romskie stowarzyszenia, jak *Verband Deutscher Sinti und Roma* w Niemczech, *Gitanos* w Hiszpanii czy *Romano Kulturako Centro* w Szwecji.

Romowie generalnie, poza pojedynczymi działaniami ekstremistów nie są w tych krajach obiektem prześladowań i dyskryminacji. W Wielkiej Brytanii nastroje niechęci wobec osób narodowości romskiej są w pewien sposób napędzane przyjazdem tysięcy Romów z Bułgarii i Rumunii, którzy zwabieni obietnicą szczęścia w „krajnie mlekiem i miodem płynącej” często całymi rodzinami przyjechali na Wyspy. W kraju tym odbywają się jednak co roku letnie festiwale muzyki i kultury romskiej, które otrzymują wsparcie finansowe lokalnych władz i cieszą się dużym zainteresowaniem publiczności.

„Każdy inny, wszyscy równi”

W krajach tzw. „starej Unii” Romowie nie są obiektem szczególnego zainteresowania i sensacji, gdyż wszystkie te kraje zamieszkałe są przez znaczący odsetek ludności pochodzenia bliskowschodniego, afrykańskiego czy azjatyckiego, zatem Romowie nie wyróżniają się w jakiś szczególny sposób.

Wobec polskich Romów przebywających i regularnie jeżdżących do Wielkiej Brytanii oraz Szwecji w ostatnich 2 latach pojawiały się w mediach bardzo uproszczone i nie do końca sprawdzone informacje o oszustwach dokonywanych przez nich na innych obywatelach

Europejski Trybunał Praw Człowieka,
fot. wikipedia

Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela przedstawiona w formie zbliżonej do Dekalogu.
fot. wikipedia

polskich poszukujących pracy w tych krajach. Organizacje romskie, w tym również nasza, wielokrotnie apelowały do najbardziej opiniotwórczych mediów w Polsce o powściągliwość w podawaniu informacji o narodowości domniemanych sprawców wszystkich przestępstw.

Cała gospodarka światowa pogrążona jest obecnie w kryzysie, w takich warunkach bardzo łatwo znaleźć potencjalnych „kozłów ofiarnych”, szkodników itp.

Na terenie całej Europy Środkowej, Wschodniej, a ostatnio również Południowej niemal natychmiast pojawiają się w mediach informacje o przestępstwach popełnionych rzekomo przez Romów, ale o przestępstwach dokonanych przeciwko Romom już nie. Cała gospodarka światowa pogrążona jest obecnie w kryzysie, w takich warunkach bardzo łatwo znaleźć potencjalnych „kozłów ofiarnych”, szkodników itp. Wizerunek taki kreowany jest obecnie w sposób szczególnie we Włoszech.

Dyskryminacja wobec ludności romskiej ma charakter jawny, bezpośredni oraz ukryty, pośredni. O ile dyskryminacja pierwszego rodzaju jest łatwo zauważalna, a zatem łatwiejsza do udowodnienia i ukarania, o tyle dyskryminacja pośrednia jest trudna do dostrzeżenia. Nie jest bowiem łatwo udowodnić, iż lekceważenie przez urzędników, notoryczne nękanie przez Policję, szykany ze strony sąsiadów, nauczycieli czy innych uczniów w szkole jest spowodowane faktem bycia Romem.

Romom często zarzuca się „życie na koszt społeczeństwa”, jednak jakiegokolwiek romskie inicjatywy handlowe, kupieckie czy rzemieślnicze niemal zawsze rodzą pytania o legalność tej działalności, płacenie podatków itd. W tej sytuacji należy zadać podstawowe pytanie, czy wszyscy inni handlarze Polacy, Ukraińcy, Ormianie, Wietnamczycy, Chińczycy itd. też rozliczają się co do grosza ze swych dochodów? Czy istnieje pomiędzy tym jakaś zależność, czy jest to tylko potwierdzenie antyromskich skrajności?

Podobnie wypominanie Romom kurczowego przywiązania do swej tradycji, zamkniętej struktury społecznej i niskiej pozycji społecznej kobiet jest również nieobiektywne, gdyż w stosunku do narodów muzułmańskich, afrykańskich, indyjskich czy azjatyckich podobny stan rzeczy uważany jest za normalny, więc dlaczego właśnie Romów miałyby za to spotykać krytyka?

Walkę z rasizmem należy prowadzić wcielając we wszystkich sferach życia społecznego dwa jej podstawowe motta: „Każdy inny, wszyscy równi” oraz „Budujesz faszyzm przez nietolerancję”.

M. Babicki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA”

Od 1 maja 2009 roku nasze stowarzyszenie rozpoczyna realizację projektu, na który otrzymaliśmy dofinansowanie w ramach PO Kapitał Ludzki, Poddziałanie 1.3.1 - Projekty na rzecz społeczności romskiej. Tytuł naszego projektu brzmi: „Innowacyjni Romowie na rynku pracy”.

Początki aplikowania projektu nie były łatwe. W drodze rozpatrywania wniosków przy pierwszym podejściu, nasz projekt nie uzyskał akceptacji pomimo tego, iż mieliśmy wymaganą liczbę punktów. Jednak nie zniechęciliśmy się negatywną oceną. Poprawiony wniosek, zgodnie z sugestiami asesorów, złożyliśmy ponownie. Tym razem przekazany wniosek uzyskał rekomendacje o dofinansowanie. W związku z tym zaproszono nas do negocjacji, w celu wyjaśnienia zakwestionowanych (budzących wątpliwości) pozycji. Następstwem negocjacji było to, że musieliśmy złożyć ponownie nowy wniosek z naniesionymi poprawkami oraz szeregiem dodatkowych dokumentów. Nie było to wszystko zbyt łatwe, tym bardziej, że nasze stowarzyszenie po raz pierwszy ubiega się o środki w ramach POKL, ale dzięki doskonałej współpracy z przedstawicielami WWPE, aplikowanie wszelkiej dokumentacji było wykonalne.

Na dzień dzisiejszy, mając już za sobą wszelkie formalności, możemy przystąpić do realizacji naszego projektu.

Głównym celem projektu jest aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych Romów, poprawa skuteczności systemu wspierania długotrwale bezrobotnych osób ze społeczności romskiej we wchodzeniu na rynek pracy i utrzymanie się w zatrudnieniu. Drogą do celu będzie przygotowanie do pracy 17 osób narodowości romskiej. Osoby te, po odbyciu w ramach projektu szkoleniu, uzyskają nowe kwalifikacje zawodowe i będą gotowe do pełnienia funkcji Asystenta Zawodowo – Socjalnego. W swojej pracy będą świadczyć usługi na rzecz Romów, na terenie swojego miejsca działania.

W związku z powyższym musimy przeprowadzić nabór kandydatów na uczestników szkolenia, którzy po ukończonym kursie i zdaniu egzaminów otrzymają zatrudnienie w ramach projektu w zawodzie Asystenta Zawodowo - Socjalnego. Zatrudnienie na okres 12 miesięcy (z możliwością przedłużenia) otrzyma 15 naj-

lepszych adeptów kursu. Będą oni otrzymywali wynagrodzenie + pełne świadczenia pracowni-
cze. Ponadto każdy z nich zostanie wyposażony w narzędzia pracy (laptop, telefon komórkowy z limitem na kartę, materiały biurowe). Praca AZ - S będzie polegała głównie na telepracy i pracy w terenie. AZ - S będzie tzw. pracownikiem mobilnym i rozliczany będzie zadaniowo, a nie za ilość przepracowanych godzin. Będą się liczyć efekty, a nie czas wykonywanej pracy. Wszystko to sprawia, że system pracy dostosowany jest do specyficznego romskiego środowiska.

Kto może być uczestnikiem szkolenia?

Osoba pochodzenia romskiego, która ukończyła wyższą uczelnię, bądź jest jeszcze studentem (studia zaoczne lub wieczorowe). Jest obywatelem Polski i mieszka na terenie RP.

Co należy zrobić, żeby zakwalifikować się na kurs?

Na wstępie należy wypełnić formularz zgłoszeniowy, który zostanie rozesłany do wszystkich studentów, którzy otrzymywali bądź otrzymują w dalszym ciągu od nas stypendia. Formularz dostępny będzie także na naszej stronie internetowej www.romowie.com oraz w innych stowarzyszeniach romskich działających w Polsce. Znajduje się też jako wkładka w naszej gazecie. Do przesłanego formularza należy dołączyć wszystkie załączniki, które znajdują się na naszej stronie internetowej www.romowie.com. Dokumenty można również złożyć osobiście lub drogą pocztową, najlepiej listem poleconym. Ostateczny termin nadsyłania zgłoszeń upłynie 15 czerwca 2009 roku. Za wszystkimi kandydatami, przed ostatecznym zakwalifikowaniem na kurs, będą przeprowadzone indywidualne rozmowy kwalifikacyjne.

Jak będzie przebiegać szkolenie ?

Szkolenie odbywać się będzie w miesiącach: lipcu (2 zjazdy), sierpniu (2 zjazdy) i wrześniu (jeden zjazd). Łącznie 5 zjazdów trwających po trzy dni, 8/h dziennie. Ponieważ szkolenia planowane są od godzin rannych do popołudniowych, a dojazd do Szczecinka z różnych terenów Polski jest utrudniony, przyjazd zaplanowano w dniu poprzedzającym szkolenie, a wyjazd rano - po dniu szkoleniowym.

Koszty kursu, czyli kto za wszystko płaci?

Wszelkie koszty szkolenia będą pokryte z projektu (dojazd, noclegi i wyżywienie oraz materiały szkoleniowe).

Zdajemy sobie sprawę, że niektóre środowiska romskie podejść bardzo krytycznie do realizacji tego typu projektów. Będą uważały, że chce się im narzucić pewien styl życia i zarobkowania, który jest sprzeczny z tradycją i kulturą Romów. Ale nic bardziej mylnego. Nasz projekt daje szansę na zmiany dla tych Romów, którzy widzą taką potrzebę. Nikt nikogo do niczego nie zmusza. Realizacja naszego zadania nie jest w jakikolwiek sposób sprzeczna z romskim kodeksem. Daje szansę na poprawę życia dla rodzin romskich, poprawę wizerunku Roma w środowisku (a doskonale wiemy, jak jest z tym źle nie tylko w Polsce, ale i na świecie). Znaczna grupa Romów ma dość życia na marginesie społecznym, korzystania z pomocy MOPS i bycia zależnym od osób trzecich. Niektórzy zdają sobie sprawę z tego, że we współczesnym świecie, podążając drogą praojców Romowie daleko nie zajdą. I jeżeli chcą dorównać kroku innym społeczeństwom, to muszą coś z tym zrobić.

Właśnie Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Poddziałanie 1.3.1 - Projekty na rzecz społeczności romskiej, dają ludziom aktywnym taką szansę. Hasło przewodnie POKL „CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA” mówi samo za siebie. Nic dodać, nic ująć. I grzechem byłoby z tego nie skorzystać. A jeżeli ktoś chce żyć na marginesie społecznym, to jego sprawa. Tylko niech nie przeszkadza innym i nie ma do nikogo pretensji.

J. Chojnacka

Projekt współfinansowany
ze środków
Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) na lata 2007 – 2013 jest to największy w historii Unii Europejskiej program, który współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Kwota, jaką przewidziano na jego realizację to ponad 11,5 mld euro, z czego ponad 9,7 mld euro stanowią środki EFS, a pozostałą część (ok. 1,7 mld EUR) stanowią środki krajowe.

PO KL jest przygotowywany na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658) oraz Rozporządzenia (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1784/1999.

PO KL składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna,
- Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących,
- Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty,
- Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka,
- Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Priorytet VII Promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Głównym celem PO KL jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Realizacja tego celu następować będzie poprzez takie działania, jak: aktywizacja zawodowa, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program będzie wspierał następujące obszary: zatrudnienie, adaptacyjność przedsiębiorstw, edukacja, integracja społeczna, zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz partnerskiego państwa, a także z promocją postaw zdrowotnych wśród osób pracujących i doskonaleniem zawodowym kadr medycznych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Innowacyjni Romowie na rynku pracy

Informujemy, iż z dniem 1 maja 2009r. Związek Romów Polskich rozpoczyna realizację projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet I Poddziałania 1.3.1 "Projekty na rzecz społeczności romskiej".

W ramach projektu pt. "Innowacyjni Romowie na rynku pracy" **17 osób pochodzenia romskiego**, otrzyma możliwość udziału w **bezpłatnym szkoleniu i uzyskaniu kwalifikacji**, przygotowujących do pełnienia funkcji **Asystenta Zawodowo - Socjalnego**.

Tematyka szkoleń:

- ABC poradnictwa zawodowego i socjalnego.
- Aktualne tendencje na rynku pracy.
- Analiza przyszłych potrzeb rynku pracy.
- Aktywne poszukiwanie zatrudnienia – techniki poszukiwania pracy.
- Prawne aspekty poradnictwa zawodowo – socjalnego.
- Rozwój osobisty i potencjał zawodowy.
- Kształtowanie postaw: motywacja, odporność, pozytywne podejście.

Szkolenia realizowane będą w Szczecinku, w trybie trzydniowym, po 8h/dziennie, w następujących w terminach:

I termin: 3 - 4 - 5 lipiec

II termin: 17 - 18 - 19 lipiec

III termin: 3 - 4 - 5 sierpień

IV termin: 18 - 19 - 20 sierpień

V termin: 4 - 5 - 6 wrzesień

Przyjazd zaplanowano w dniu poprzedzającym szkolenie, a wyjazd rano - po dniu szkoleniowym.

Uczestnikom szkoleń zapewniamy:

- zwrot kosztów dojazdu,
- noclegi,
- wyżywienie,
- oraz materiały szkoleniowe.

Warunki uczestnictwa w szkoleniu

Uczestnikiem szkolenia może być osoba pochodzenia romskiego, która ukończyła wyższą uczelnię, bądź jest jeszcze studentem studiów zaocznych lub wieczorowych oraz będąca obywatelem Polski i mieszkająca na terenie RP.

Co należy zrobić, aby zakwalifikować się na kurs?

Aby zostać uczestnikiem szkolenia należy wypełnić formularz zgłoszeniowy, który zostanie rozesłany do wszystkich studentów, którzy otrzymywali bądź otrzymują w dalszym ciągu od naszego stowarzyszenia stypendium. Formularz dostępny będzie także na naszej stronie internetowej **www.romowie.com** oraz w innych stowarzyszeniach romskich, działających w Polsce.

Do przesłanego formularza należy dołączyć wszystkie załączniki, wymienione na stronie **www.romowie.com**. Dokumenty można również dostarczyć osobiście lub drogą pocztową (najlepiej listem poleconym). Ostateczny termin nadsyłania zgłoszeń upłyne **15 czerwca 2009r.** Ze wszystkimi kandydatami, przed ostatecznym zakwalifikowaniem na kurs, będą przeprowadzone indywidualne rozmowy kwalifikacyjne.

KONTAKT:

Związek Romów Polskich
78 – 400 Szczecinek ul. Wyszyńskiego 32
tel. (094) 37 250 98 fax. (094) 37 250 96
e – mail: zrp.sekretarz@wp.pl

Dla 15 najlepszych kursantów oferujemy zatrudnienie na okres 12 miesięcy (z możliwością przedłużenia), wynagrodzenie oraz pełne świadczenia pracownicze. Ponadto każdy z adeptów kursu zostanie wyposażony w narzędzia pracy (laptop, telefon komórkowy z limitem na kartę, materiały biurowe, a także otrzyma w określonej kwocie zwrot kosztów wyjazdów służbowych).

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zapytanie ofertowe

Zwracamy się z prośbą o przedstawienie oferty na:

Przeprowadzenie 120 godzin szkoleń dla 17 osobowej grupy (pochodzenia romskiego) studentów lub absolwentów wyższych uczelni. Szkolenia mają przygotować niewykształconych jeszcze nigdzie w naszym kraju specjalistów romskich, do wykonywania zawodu Asystenta Zawodowo-Socjalnego.

Terminarz szkoleń w załączeniu (na poprzedniej stronie).

Miejsce szkolenia - Szczecinek

Przewidujemy 5 zjazdów, po 3 dni wykładowe na każdym zjeździe, 8 godzin wykładów dziennie. Możliwy zwrot kosztów dojazdu. Zapewniamy wyżywienie i zakwaterowanie osobie prowadzącej szkolenie.

Oferent musi posiadać uprawnienia do wydawania Certyfikatów, potwierdzających zdobycie nowych informacji i umiejętności oraz upoważniających do pracy w danej dziedzinie. Zajęcia powinny być zrealizowane w formie wykładów multimedialnych, ćwiczeń warsztatowych, analizie wypadków, dyskusji (dopuszczalna dodatkowa forma zajęć).

Ramowa tematyka szkoleń (uściślenie tematyki szkoleń nastąpi po wylonienu oferenta):

- ABC poradnictwa zawodowego i socjalnego,
- Aktualne tendencje na rynku pracy,
- Analiza przyszłych potrzeb rynku pracy,
- Aktywne poszukiwanie zatrudnienia – techniki poszukiwania pracy,
- Prawne aspekty poradnictwa zawodowo – socjalnego,
- Rozwój osobisty i potencjał zawodowy,
- Kształtowanie postaw: motywacja, odporność, pozytywne podejście.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1
Projekt „Innowacyjni Romowie na rynku pracy”
Realizator projektu:
Związek Romów Polskich
ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek
Tel. (094) 37-250-98, Fax. (094) 37-250-96
www.romowie.com
zrp.sekretarz@wp.pl

Do obowiązków Wykonawcy należy:

1. Ostateczna rekrutacja uczestników szkolenia wspólnie z projektodawcą
2. Przeprowadzenie zajęć przez osobę/osoby, które mają kwalifikacje i doświadczenie oraz odpowiednie przygotowanie teoretyczne i praktykę zawodową, związaną z tematyką szkolenia.
3. Przygotowanie materiałów szkoleniowych i przesłanie Zamawiającemu do zaakceptowania, minimum 14 dni przed rozpoczęciem szkolenia.
4. Przygotowanie, a następnie przeprowadzenie wspólnie z Zespołem Projektowym monitoringu rezultatów szkolenia (ankiet ewaluacyjnych szkoleń, wywiadów indywidualnych z uczestnikami szkolenia itp.)
5. Prowadzenie dokumentacji szkoleniowej, listy obecności, dziennika zajęć.
6. Przygotowanie, opracowanie i współpraca z Zespołem Projektowym nad materiałami do „Zeszytu dobrych praktyk”.
7. Utrzymywanie kontaktu z Zespołem Projektowym przez cały okres realizacji projektu.

Uprzejmie prosimy o złożenie ofert drogą pocztową na adres: ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek. Dodatkowo pocztą elektroniczną na adres: rom.ch@pro.onet.pl.

Termin składania ofert upływa dnia 01 czerwca 2009r. Oferty powinny zostać wysłane z takim wyprzedzeniem, aby przy ich dotarciu na w/w adres, dotrzymany został wyżej określony termin wpływania ofert.

Złożona oferta powinna zawierać:

1. Program szkolenia z orientacyjnym harmonogramem, uwzględniającym wymienioną liczbę godzin.
2. CV wraz z charakterystyką wykładowców, ze szczególnym opisem ich przygotowania teoretycznego i praktycznego, w zakresie prowadzenia zajęć z grupami wielokulturowymi.
3. Całkowity koszt szkolenia wraz z podaniem cen jednostkowych.
4. Kalkulacja kosztów realizacji kompleksowej usługi szkoleniowej, w przeliczeniu na 1 – osobę.
5. Koszt przygotowania materiałów szkoleniowych i „Zeszytu dobrych praktyk”.
6. Nazwę i adres oferenta.

Po otrzymaniu Państwa oferty zastrzegamy sobie możliwość negocjowania przedstawionych cen i innych warunków związanych z realizacją zadania. O udzieleniu zamówienia decydować będą 4 kryteria:

1. Cena za zrealizowanie szkolenia.
2. Jakość oferowanych usług, doświadczenie oraz kwalifikacje wykładowców.
3. Program szkolenia.
4. Dotychczasowe doświadczenie w przeprowadzeniu podobnych szkoleń.

Mile widziane doświadczenie w pracy z Romami.

Dyskryminacja

projektów organizacji romskich

Od kilku lat mniejszość romska w Polsce otrzymuje wsparcie ze środków „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce”, finansowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, a od jesieni 2008r. również w ramach „Komponentu Romskiego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jest to bardzo znacząca oraz niezbędna pomoc dla ludności romskiej w Polsce. Fakt ten jednak bywa często wykorzystywany przeciwko organizacjom, które chcą startować w innych konkursach, organizowanych przez samorządy lokalne, regionalne, fundacje oraz inne resorty rządowe. Władze miast i powiatów twierdzą często, że z racji olbrzymiej ilości środków przeznaczonych dla Romów ze wspomnianych wcześniej programów, romskie organizacje już nie kwalifikują się do otrzymania wsparcia od nich.

Omawiana sytuacja dotyczy również naszego stowarzyszenia - Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku. Dnia 16 marca br. pracownik ZRP złożył w Urzędzie Miasta Szczecinka wniosek o dofinansowanie, w ramach organizowanego przez Burmistrza Miasta Szczecinka konkursu „Organizacja imprez kulturalnych i edukacyjnych”. Nazwa naszego zadania brzmiała – *Piknik „Spotkanie ze sztuką romską”*. Jego celem było pokazanie jak największej liczbie mieszkańców Szczecinka dorobku kultury romskiej, a to za sprawą romskich zespołów muzycznych oraz artystów romskich – Karola Gierlińskiego (poety i rzeźbiarza) i Małgorzaty Mirgi - Tas (artysty plastyka). Miało to być połączone z prezentacją dorobku Instytutu Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu, działającego w ramach Związku Romów Polskich. Jeszcze raz chcę podkreślić, że dofinansowanie nie miało dotyczyć działalności naszego związku, ale miało to być impreza otwarta dla mieszkańców Szczecinka i okolic. Jeśli chodzi o sam wniosek, to był on wypełniony właściwie i spełniał wszelkie wymagania.

10 dni później nadeszła odpowiedź mówiąca o tym, że nie uzyskaliśmy dotacji z budżetu Miasta Szczecinek. Chcieliśmy się dowiedzieć, jaka była przyczyna odmowy dotacji. Czy słaby był sam projekt, czy np. zbyt duża była ilość konkurencyjnych wniosków, które zostały złożone w ramach konkursu. Podkreślamy, że chcieliśmy na dofinansowanie zadania tylko 15,32% całego budżetu, cała resztę finansowała nasz organizacja.

Nasz pracownik, który złożył ów wniosek, udał się do Urzędu Miasta w celu wyjaśnienia sytuacji. I co się dowiedział? Otóż pracownik Urzędu Miasta Szczecinek (nazwiska nie podamy) powiedział, iż obecnie romskie organizacje mogą otrzymać znaczną ilość pieniędzy unijnych i głównie tam powinny aplikować wnioski o środki. Szczerość pracownika była „powalająca”...

W naszym szczecińskim przykładzie oburzającym jest jeszcze jeden fakt. Mianowicie decyzję o wyborze podmiotu/ów, który/e uzyska/ją dotację oraz o jej wysokości podejmuje 1 osoba - Burmistrz Miasta Szczecinka (budzi to kontrowersje). We wszystkich podmiotach, do których składaliśmy i składamy nadal

wnioski, wszystkie decyzje o ostatecznym przyjęciu bądź odrzuceniu wniosków, podejmowane są przez komisje składające się z niezależnych asesorów. Nie spotkaliśmy się w swojej 9 - letniej pracy, żeby jedna osoba podejmowała ostateczną decyzję.

Nasza organizacja w roku 2008 złożyła szereg wniosków do różnych instytucji i ani jeden wniosek nie uzyskał pozytywnej akceptacji. Czy nam się to podoba, czy nie, wnioski romskie nie uzyskują dofinansowania, ponieważ członkowie komisji kierują się logiką i widocznie uważają, że skoro program romski finansowany z MSWiA oraz POKL Poddziałanie 1.3.1 przeznaczone są dla społeczności romskiej, to wnioski romskie należy zdyskwalifikować. Jeżeli instytucje wychodzą z założenia, że organizacje romskie powinny aplikować tylko do MSWiA do „Programu na rzecz społeczności romskiej” lub do POKL, tzw. Komponentu Romskiego, to lepiej niech od razu odważą się to zaznaczyć w wytycznych konkursowych i niech jasno określą, że organizacje romskie są wykluczone i nie dostaną dofinansowania. Ponieważ szkoda naszego czasu ma pisanie wniosków oraz papieru i tuszu, żeby te wnioski drukować.

To, że w Polsce są realizowane dwa programy dla Romów, nie wynika tylko z dobroci i szlachetności naszych władz w stosunku do Romów. Poprawa życia mniejszości romskiej w Polsce była jednym z warunków, które Polska musiała spełnić wstępując do Unii Europejskiej (chodzi tu bowiem o tzw. kryteria kopenhaskie, wśród których jest między innymi wymóg przestrzegania praw mniejszości narodowych i etnicznych).

Warto też zwrócić uwagę na fakt, że społeczność romska traktowana jest w naszym kraju jako jedna z mniejszości narodowych i etnicznych, a co się z tym wiąże, zgodnie z umowami międzynarodowymi, podpisanymi przez Polskę oraz prawem wewnętrznym (w tym zwłaszcza konstytucją), należy jej się pełna ochrona prawna i pomoc ze strony państwa.

Polska przyjęła szereg aktów prawa międzynarodowego, w których znalazły się regulacje dotyczące ochrony mniejszości narodowych. Są to m.in.: *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych*

Wolności z 4 listopada 1950r., Międzynarodowa Konwencja w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej z 7 marca 1966r., Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 16 grudnia 1966r., jak również Konwencja Praw Dziecka z 20 listopada 1989r. W Europie najważniejszym dokumentem regulującym prawa mniejszości narodowych, jest Konwencja ramowa Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych, którą Prezydent RP ratyfikował 10 listopada 2000r.

Sytuacja ta dokładnie obrazuje swoistą prawidłowość, o której często wspominaliśmy. Mianowicie, o ile sytuacja na szczeblu rządowym i ogólnopaństwowym oraz podejście do społeczności romskiej wygląda dość dobrze, o tyle na szczeblu administracji lokalnej romskie organizacje nadal spotykają się z niechęcią oraz notorycznym lekceważeniem. Nie jest to moja teoria spisku, ale fakty, które mówią same za siebie.

J. Chojnacka

Varykice bershendir Romen dre Polska isy sayd (pomoc) ando Programo pal Romendir dre Polska kaj kierel Ministerstwo pal Butia Maskratune (MSWiA), kana thaj dre Romano Komponento kaj finansi isy Uniatyr. Dala isy chache duj bare riga kaj Romen dre Polska isy pomoc. Ale dava fakto len pe peskri rik vavir organizaciji kaj den finansi pe projekty. Vavir ministerstwy, seratune foritka, fundaciji odbichaven romane organizaciji projektenca i phenen kaj Roma te kieren projekty Uniakre bo adoj isy pe lendir love. Dava isy hyria buti, lengiro podjapen ki Romane organizaciji isy dyskryminacija. Romengie isy frei i isy len chachipen kaj te schoven projekty ki foro, vojevoda thaj vavir te. Gadjenje nani frei te phenel kaj ki jone pomoc Roma na doresena bo isy Romen projekty Uniakre.

Jamare organizacija isys dre chon marco dasavo sagot (przypadko) kaj kerdiam projekto ki foro, a jone jamengi odphendle kaj projekto na pshegeja bo jamen Romen isy but projekty Uniakre i adoj te chinas projekty. Dava isy chachuni dyskryminacija.

DYSKRYMINACJA MNIJSZOŚCI NARODOWYCH W MEDIACH

MEDIA SPRZYMIERZENIEC, CZY WRÓG MNIJSZOŚCI

Na przestrzeni ostatnich lat we wszelkiego rodzaju mediach, coraz częściej możemy spotkać się z wyraźnymi oznakami dyskryminacji mniejszości narodowych, nie tylko romskiej, ale także pozostałych. Dyskryminacja ta wynika często z niezajomości grup społecznych żyjących w tym samym państwie. Prowadzi do powstania fałszywych przekonań kształtujących negatywne postawy w stosunku do ich członków. Poglądy nacechowane dyskryminacją zyskują usankcjonowanie prawne i wywierają destrukcyjny wpływ na społeczność państwa, a co za tym idzie stosunków międzyludzkich.

Coraz częściej media informują nas o zbrodniach i występkach jakich dokonują obywatele społeczności romskiej, przykładowo 17 marca 2009r. cały kraj obiegła informacja o wyroku sądu w Suwałkach dla dwóch mężczyzn narodowości romskiej wydanego za przestępstwo jakim był gwałt dokonany na obywatelkach Danii. Wiadomość ta była szeroko relacjonowana przez niemal wszystkie ogólnopolskie media.

Nie można przejść obojętnie obok bezmyślnego rozpowszechniania pochodzenia narodowego sprawców. Jest to rażące pogwałcenie obowiązującego Europejskiego prawa w zakresie mniejszości narodowych, które jednoznacznie zakazuje podawania narodowości sprawców przez media. Ponadto portale internetowe takie, jak Interia czy Onet nie powinny nigdy pokazywać komentarzy o treści nawołującej do przestępstw oraz nienawiści na tle narodowym i etnicznym. Co więcej, ich autorów należy zgłaszać organom ścigania. Kilka razy interweniowaliśmy zarówno w kwestii podawania narodowości sprawców przestępstw, jak i publikowanych komentarzy

oraz opinii. Niestety bez oczekiwanego efektu, a przecież takie działania wzmacniają i tak już negatywny oraz pełen uprzedzeń wizerunek Romów.

Z przejawami dyskryminacji Romowie spotykają się dziś wszędzie, w szkołach, urzędach, nawet w pracy. Mimo upływu lat i rzekomo wzrastającej wciąż tolerancji Polaków, wciąż nie czują się w kraju jak pełnoprawni obywatele posiadający równe z Polakami prawa i obowiązki. Zewsząd napływają wciąż buntownicze hasła, małomiasteczkowe przekonania, stereotypowe myślenie zamykające umysły ludzi. Pytanie więc, kto powinien otworzyć oczy polskiej społeczności? Kto winien jest prostować niewłaściwe myślenie ludzi, wynikające najczęściej ze zwykłej niewiedzy? Kto inny jeśli nie media, które służą do rzetelnego informowania, ukazywania prawdy, uczenia.

Tymczasem sprawy mają się zupełnie inaczej. W popularnych sitcomach padają zwroty typu „Zamknij drzwi, bo Cyganie cię okradną”, w serwisach informacyjnych coraz to ciekawsze

newsy na temat przestępstw popełnianych przez obywateli społeczności romskiej, a portale internetowe zalewają wręcz komentarze typowo rasistowskie. Sytuacje te doprowadzają do umocnienia i tak głęboko zakorzenionego w polskiej mentalności stereotypu Roma - nieuczciwego człowieka, złodzieja i nieroba.

Przyjmując, iż swoje stanowiska zajmują tylko ludzie kompetentni zastanawiającym staje się fakt dlaczego w telewizji, radiu, a także aspirującej prasie, wciąż pojawia się słowo Cygan, wraz ze wszelkimi jego odmianami. Nie muszę chyba przypominać, że słowo to jest dla Romów niezwykle obraźliwe, gdyż posiada ono pejoratywną konotację, a osoby posługujące się nim zyskują w ich oczach miano ludzi nastawionych wrogo.

Niekiedy możemy odnieść wrażenie, że w przypadku przestępstw i wykroczeń jakich dopuszczają się Romowie media informujące o takich zdarzeniach często podkreślają narodowość sprawców, co nie dzieje się w sytuacji gdy przestępstwa dokonują obywatele innej mniejszości narodowych.

Internet pełen jest przemocy, często słownej. Portale internetowe zalewane są wciąż obraźliwymi komentarzami i wypowiedziami anonimowych osób, które pod osłoną fikcyjnych przydomków bez skrępowania wyrażają swoje krzywdzące Romów, często wręcz czysto rasistowskie opinie.

Smuci też fakt, że nasze interwencje odnośnie dyskryminacji Romów w mediach niemal zawsze pozostają bez żadnego odzewu i reakcji. Wielokrotnie wysłane przez nas pisma i prośby nigdy nie doczekały się konkretnej odpowiedzi, nie wspominając już o przeprosinach. Jak powszechnie wiadomo, lekceważenie problemów nie rozwiązuje ich, a wręcz pogłębia.

Kiedy media, główny przekaznik informacji, nastawione są do narodowości romskiej wrogo, trudno jest naszej społeczności normalnie funkcjonować w państwie, który uważamy za ojczyznę i dom. Chcielibyśmy aby media tworzyły programy i audycje, dzięki którym Polacy mogliby poznać naszą niezwykle bogatą kulturę i ciekawe tradycje. Wówczas mogliby czerpać z naszej kultury tak jak my asymilujemy ich zwyczaje i żyć z nami w swoistej symbiozie. Zamiast tego zyskujemy media nastawione negatywnie, a wręcz wrogo do naszej mniejszości narodowej.

Nie żądamy wiele, jedynie odrobiny tolerancji i zrozumienia, by móc godnie i spokojnie żyć. Romowie szanują Polaków, traktują ich jak równych sobie i tego samego wymagają od nich. Żyjemy w państwie prawa i oczekujemy, że podlegać będziemy temu prawu na równi z innymi obywatelami, zarówno jeśli chodzi o dyskryminację w mediach jak i inne problemy, z którymi borykamy się w trakcie codziennego życia.

A. Huczko

Zmienia się świat i zmienia się kodeks romski.
W dzisiejszym poradniku z zakresu prawa parę słów o obowiązku alimentacyjnym. Kilka lat temu było nie do pomyślenia, żeby romska dziewczyna i matka chciała jakiegokolwiek pieniądze od ojca dziecka na jego utrzymanie. A podanie o alimenty do sądu równoważyło się z karą romską, więc żadna z matek tego nie praktykowała. Ale dzisiaj jest inaczej. Alimenty w środowisku romskim to rzecz powszechna... i bardzo dobrze. Dlaczego obowiązek wychowania dziecka ma spoczywać tylko na jednym z rodziców? Jeżeli drugi rodzic nie poczuwa się dobrowolnie do pomocy finansowej w utrzymaniu dziecka, to zawsze można go do tego zmusić. Romskie prawo w tej materii jest nie bardzo skuteczne, więc należy udać się do Polskiego Sądu.

Zgodnie z przepisami Kodeksu romskiego oraz Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, na obojgu rodzicach ciąży obowiązek łożenia na utrzymanie dzieci (kwestię tę reguluje art. 133 § 1 krio). W sytuacji, gdy mamy do czynienia z pełną rodziną, obowiązek ten w naturalny sposób rozkłada się na rodziców.

Problemy pojawiają się, kiedy rodzice decydują się na rozstanie lub gdy jedno z rodziców, mimo pozostawania w związku małżeńskim oraz prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, nie przyczynia się do zaspokajania potrzeb rodziny i nie łoży na utrzymanie dzieci.

Poniżej w przystępny sposób postaram się opisać, jakie kroki trzeba poczynić, żeby uzyskać alimenty.

Krok 1 Określenie sądu

Pozew o alimenty można wnieść do sądu rejonowego:

- w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania (np. ojca dziecka) lub
- według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej (czyli dziecka)

Wybór właściwego miejscowo sądu rejonowego należy do matki, jako powoda. W przypadku, jeśli pozwany (np. ojciec dziecka) nie ma miejsca zamieszkania w kraju, powództwo należy wytoczyć wyłącznie według miejsca zamieszkania powoda (np. miejsca zamieszkania matki).

Krok 2 Wskazanie powoda

W pozwie należy wskazać osobę powoda, czyli tą, która wnosi o zasądzenie alimentów. Osobą uprawnioną do wystąpienia z powództwem o alimenty dla dziecka, będzie zawsze

ono samo i na jego rzecz należy je zasądzać. Natomiast reprezentować je będzie jego przedstawiciel ustawowy (jedno z rodziców, opiekun). W związku z tym ta osoba powinna być wymieniona, jako działająca w imieniu dziecka.

Jeżeli matka dochodzi alimentów w imieniu swojego małoletniego dziecka, w pozwie musi wskazać, że powodem jest dziecko, a nie ona. Gdy nie określi dziecka jako powoda, sąd może odrzucić pozew.

Krok 3 Wskazanie pozwanego

W prawidłowo napisanym pozwie musi się znaleźć zapis określający pozwanego, czyli osobę, od której domaga się alimentów. Należy podać jego imię i nazwisko oraz adres zamieszkania.

Krok 4 Wniosek

W pozwie o alimenty musi znaleźć się żądanie, aby sąd zasądził określoną kwotę alimentów, płatnych miesięcznie. Ponadto należy wskazać dzień, od którego alimenty mają być płacone co miesiąc. W pozwie można zawrzeć wniosek o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu lub wnioski o wezwanie konkretnych świadków.

W przypadku alimentów warto wnieść o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności wyrokowi.

Krok 5 Uzasadnienie

W uzasadnieniu pozwu o alimenty należy wskazać, że pozwany ma możliwości zarobkowe i majątkowe, aby ponieść koszty obowiązku alimentacyjnego.

Należy także wskazać, że osoba wnosząca pozew nie ma żadnego majątku, z którego mogłaby czerpać dochód zapewniający mu pokrycie kosztów jego utrzymania. Każda z okoliczności musi być poparta konkretnym dowodem, np. zeznaniami świadków, dokumentami.

Możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej, to nie tylko faktycznie osiągnięte przez nią dochody, ale także te zarobki i profity, które mogłaby osiągnąć przy dołożeniu należytej staranności i wykorzystaniu posiadanych sił i kwalifikacji, ale ich nie uzyskuje z przyczyn, które nie zasługują na usprawiedliwienie (np. jest leniwy lub ukrywa swoje dochody).

Krok 6 Załączniki

Wszystkie dokumenty, na jakie powołamy się w pozwie, muszą zostać wymienione w spisie załączników. Do pozwu koniecznie trzeba dołączyć jego odpis dla strony pozwanej oraz kserokopie załączników.

Krok 7 Podpis

Pozew o alimenty należy podpisać własnoręcznie. Pozew niepodpisany nie zostanie rozpoznany przez sąd.

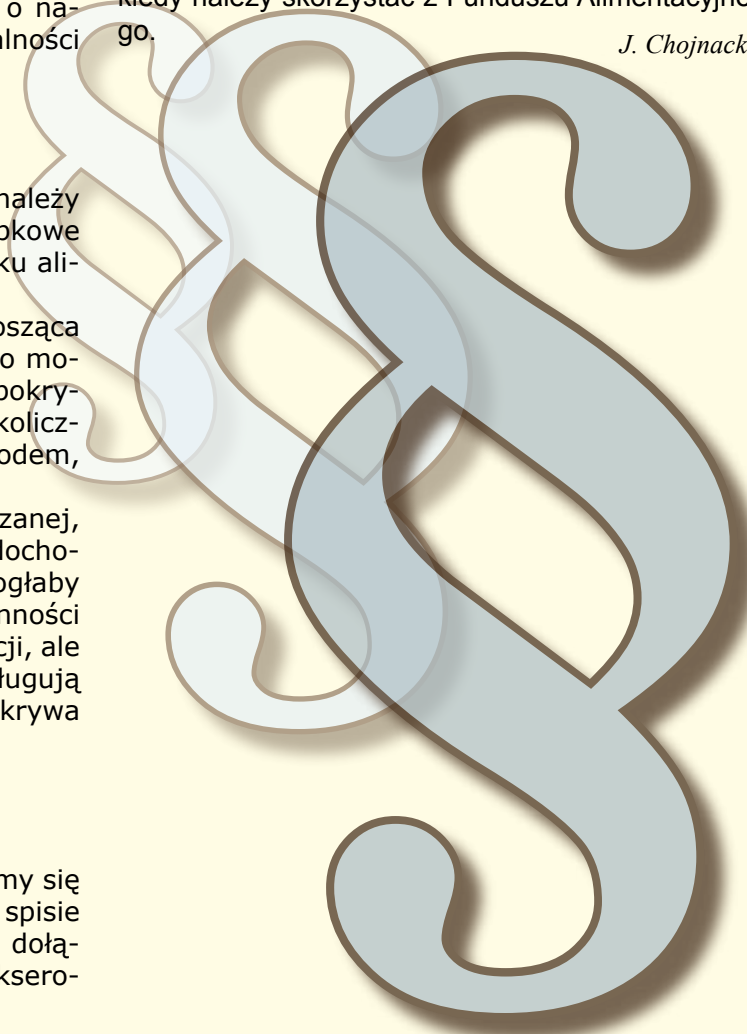
Krok 8 Opłaty

Strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych jest zwolniona od kosztów sądowych i może zgłosić wniosek o ustanowienie dla niej adwokata. Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem 3 lat, można zatem dochodzić nie tylko bieżących, ale także zaległych alimentów.

Zakres obowiązku alimentacyjnego osoby zobowiązanej wobec osoby uprawnionej można ustalić w umowie pozasądowej, np. prywatnej, a także - przy porozumieniu stron - w umowie notarialnej, której można (w sądzie) nadać klauzulę wykonalności i wówczas uzyskać tytuł egzekucyjny. Najczęściej stosowana jest jednak droga postępowania sądowego.

W następnym numerze dowiedzą się Państwo, kiedy należy skorzystać z Funduszu Alimentacyjnego.

J. Chojnacka

ROMSKA SZKOŁA UMIEJĘTNOŚCI

WARUNKIEM UCZESTNICTWA W PROJEKcie JEST PRZYNALEŻNOŚĆ DO SPOŁECZNOŚCI ROMSKIEJ

Z przyjemnością informujemy, iż Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości w partnerstwie ze Związkiem Romów Polskich realizuje projekt w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałania 1.3.1 "Projekty na rzecz społeczności romskiej"

W ramach projektu pt. "Romska szkoła umiejętności" 30 przedstawicieli społeczności romskiej otrzyma możliwość bezpłatnego ukończenia kursu

1. Jak być dobrym menedżerem?

sztuka kierowania ludźmi, negocjacje w biznesie, sporządzanie biznes planu, narzędzia informatyczne w biznesie, formy organizacyjno-prawne biznesu

2. Kurs ECDL

czyli sprawne posługiwanie się komputerem

bezpłatne kursy!
dla najlepszych czteromiesięczne
płatne staże zawodowe!

Uczestnikom szkoleń organizatorzy gwarantują:

- wyżywienie
- ubezpieczenie NNW
- materiały szkoleniowe
- zwrot kosztów dojazdu (dla osób spoza Poznania)
- zwrot kosztów noclegu (dla osób spoza Poznania)

Szkolenia realizowane będą w Poznaniu, w trybie weekendowym (Piątek - Niedziela), po 8h/dziennie, w okresie czerwiec - wrzesień.

Warunkiem przystąpienia do projektu jest posiadanie wykształcenia co najmniej podstawowego. W pierwszej kolejności przyjmowane będą osoby bezrobotne.

KONTAKT:

Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości
Ul. Strzelecka 20/8a, 61-846 Poznań
tel. 061/853 36 97 fax. 061/850 11 44
www.romowie-fundacjarozwoju.org.pl
projekt@romowie-fundacjarozwoju.org.pl

PARTNER PROJEKTU

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek,
tel. 094/ 372 50 98, fax. 094/ 372 50 96, www.romowie.com, zp.sekretarz@wp.pl

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kolejna „perłka” w zbiorach, czyli w telegraficznym skrócie

„Studia Romologica”

Z końcem 2008r. ukazało się po raz pierwszy w Polsce pismo pt. „Studia Romologica”, poświęcone Romom. Jego powstanie zainicjowane zostało przez Muzeum Okręgowe w Tarnowie. Publikacja ta została sfinansowana przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce oraz ze środków Województwa Małopolskiego.

Redaktorem naczelnym pisma, które ukazywać się będzie w cyklu rocznym, jest znany wszystkim cyganolog Adam Bartosz, dyr. Muzeum Okręgowe w Tarnowie, które jest również wydawcą tejże publikacji.

Zgodnie z zamierzeniem redakcji, „Studia Romologica” tworzy sztab naukowców, zajmujących się problematyką środowiska romskiego czy też z nim bezpośrednio lub pośrednio związanych. W skład zespołu redakcyjnego, oprócz wspomnianego Adama Bartosza, wchodzi takie osobistości, jak dr Marcel Courthiade, dr Sławomir Kaprański, dr Artur Paszko czy prof. Czesław Robotycki.

Autorzy poszczególnych publikacji poruszają różnorodną tematykę. Wielowątkowy charakter książki oraz to, że przedstawia ona poszczególne problemy z punktu widzenia różnych autorów, pozwala na poznanie zagadnień z różnej perspektywy. Całe wydanie podzielone jest na cztery części tematyczne. Część I stanowią publikacje dotyczące sądów romskich.

W pracy „O RROMSKIM SĄDZIE OBYCZAJOWYM” autor, Marcel Courthiade, snuje rozważania nad romskim kris, czyli owianej aurą tajemniczości alternatywnej formie sprawiedliwości. I przekonuje czytelnika, że w rzeczywistości... nie ma w tym nic tajemniczego. Wskazuje na istotne różnice w sposobie wyznaczania sprawiedliwości w prawie zwykłym, a kris rromani, które w dalszym ciągu nie jest traktowane jako prawdziwy system prawny, tylko jak rzecz niezwykła i ekscentryczna.

Elena Marushiakova i Vesselin Popov, autorzy licznych artykułów o Romach w Bułgarii, na Bałkanach i w Europie Środkowej, opisują „SĄD CYGAŃSKI W EUROPIE WSCHODNIEJ”, jego perspektywy i znaczenie. Znajdziemy tu między innymi przykłady sporów pomiędzy Romami, poruszające kwestie ekonomiczne, rodzinne oraz moralno – etyczne oraz stanowiska, jakie zajął sąd romski w tych sprawach.

W publikacji pt. „O sądach cygańskich. Znaczenie starszyny w rozstrzygnięciu sporów w kontekście prawa zwyczajowego” A. J. Kowarska - etnolog, cyganolog i choreolog, analizuje funkcję starszyny romskiej

w rozstrzygnięciu sporów i zasadzaniu kar. Materiał jest efektem badań, jakie autorka prowadziła w ostatnich latach

Czym się cechuje kolumbijski Rromani Kris? Czy istnieją różnice pomiędzy polskimi, a kolumbijskimi Romami? O tym dowiedzie się czytając artykuł A. D. Gomez „Rromani Kris”. Autorka tej publikacji - Ana Dalila Gomez Baos, wywodzi się z Romów z klanu Mijhais. To dzięki jej działalności kolumbijscy Romowie zostali uznani za mniejszość etniczną.

Z kolei Anustup Roy, dziennikarz zajmujący się indyjską diasporą, a także Romami w Europie, opisujący system indyjskiego panćajatu, wskazuje w swojej rozprawie na różnice pomiędzy wspomnianym indyjskim panćajatem, a europejskim Rromani kris. Opisuje także podstawowe funkcje panćajatu, jego skład i znaczenie.

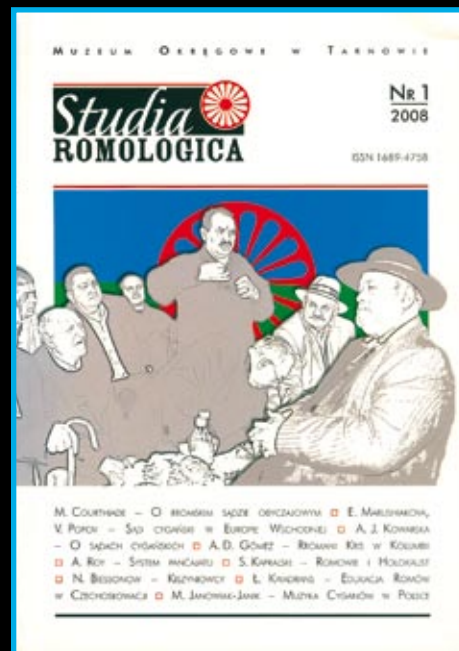
W części II „Studia Romologica” znajdują się artykuły poruszające zagadnienia natury historycznej. Część III to natomiast recenzje i opinie na temat wydawnictw cyganologicznych, m. in. na temat opowiadań J. Milewskiego „Dym się rozwiewa”, pracy A. J. Kowarskiej „Polska Roma. Tradycja i nowoczesność”, książki Wojciecha Konduszy „Romowie w Legnicy” i wielu innych.

Część IV informuje o aktualnych pozycjach, które ukazały się na polskim rynku wydawniczym. N. Gancarz w „Wydawnictwach o tematyce romskiej - 2007” przybliży czytelnikom tytuły istotniejszych prac, z treścią których warto byłoby się zapoznać.

Należałoby również wspomnieć, że każda publikacja (choć w skrócie) tłumaczona jest na język romski i angielski, co podnosi walory całej publikacji.

Drugi tom „Studia Romologica” ma się ukazać w tym roku, a jej I część - tematyczną, mają stanowić artykuły dotyczące języka i edukacji romskiej. Wierzymy, że będzie równie ciekawą pozycją na ciągle rozwijającym się, aczkolwiek nadal nienasyconym rynku wydawnictw romologicznych.

A. Kopycińska

Nauka i zabawa

czyli jak połączyć przyjemne z pożytecznym

Temat świetlicy integracyjnej w Szczecinku poruszaliśmy już niejednokrotnie. Zawsze informowaliśmy o bieżących wydarzeniach z życia świetlicy i jej wychowanków. Chcemy, aby była ona przykładem dla podobnych placówek. Szczecińska świetlica tętni życiem. Dzięki asystentom i nauczycielom zawsze coś ciekawego się dzieje. W ostatnim czasie, oprócz podstawowych zajęć świetlicowych, które odbywają się przy Szkole Podstawowej nr 4, prowadzone są również zajęcia edukacyjne oraz muzyczne, które odbywają się w biurze Związku Romów Polskich przy ul. Wyszyńskiego 32 w Szczecinku. O ich przebiegu opowiada pani Anna Szymańska, jedna z asystentek romskich.

Nasze dzieci, które uczęszczają na świetlicę, są w różnym wieku, a co za tym idzie, mają również inne zainteresowania. Jedne lubią gry i zabawy, z kolei inne wolą śpiew i taniec. W biurze ZRP znajduje się odpowiedni sprzęt do nauki śpiewu oraz różnego rodzaju instrumenty muzyczne, dlatego też dzieci przychodzą tutaj szkolić swoje umiejętności muzyczne i wokalne. Korzystając z warunków biurowych, powoli uczymy dzieci, jak poradzić sobie w przyszłości.

W naszym biurze, tak jak w każdym innym, znajdują się komputery, faksy, drukarki, ksera, telefony oraz wiele innych podstawowych biurowych elementów, które są niezbędne do pracy. Uczymy uczęszczającą na zajęcia młodzież posługiwać się sprzętem biurowym, np. obsługiwać ksero, wysyłać faks, drukować dokumenty.

Prowadzimy również zajęcia informatyczne, na których dzieci uczą się obsługi wielu przydatnych dla nich programów typu: Microsoft Office - Word, Excel, Outlook, PowerPoint, Access oraz wiele innych. Uczą się również poruszać po Internecie.

Ponieważ w pracy biurowej bardzo ważny jest również wygląd zewnętrzny pracownika, dlatego prowadzimy z dziećmi i młodzieżą rozmowy na temat estetyki i ubioru w biurze.

Z całą pewnością te wszystkie rzeczy przydadzą się im zarówno w szkole jak i w przyszłości. Jest to jeden ze sposobów, aby zachęcić dzieci do nauki. W dzisiejszych czasach komputery znajdują się niemal w każdym domu oraz w każdym miejscu pracy. Wielu ludzi nie wyobraża sobie życia, nawet jednego dnia bez komputera. Jednym słowem jest to nasza przyszłość, dlatego zajęcia informatyczne są takie ważne. Wiedzę, którą dzieci nabywają na zajęciach, mogą z powodzeniem praktykować w domu.

Oprócz tego, że pokazujemy dzieciom, jak pracują dorośli, pomagamy również młodzieży z gimnazjum w wybraniu jak najlepszej szkoły. Uświadamiamy im, że od tego będzie zależała ich przyszłość. Dlatego zachęcamy dzieci do nauki i staramy się je przekonać, że dobre wykształcenie jest bardzo ważne. Pracują z nami również wykwalifikowani nauczyciele - korepetytorzy, którzy już od dłuższego czasu pomagają dzieciom w lekcjach, przygotowują je do sprawdzianów oraz odrabiają z nimi prace domowe. Poprzez takie korepetycje dzieci zdobywają lepsze wyniki w nauce oraz są zawsze odpowiednio przygotowane do lekcji.

Robimy wszystko, aby zachęcić dzieci do nauki. Chcemy im pokazać, że są wartościowymi ludźmi i że mogą w życiu naprawdę dużo osiągnąć. Z doświadczenia wiemy, że dużo gimnazjalistów idzie na łatwiznę. Wybierają sobie takie szkoły, które łatwo skończyć i w których nie trzeba się dużo uczyć. Nie zastanawiają się nad tym, co w życiu chcieliby robić i jaki zawód byłby dla nich najbardziej przydany i korzystny w przyszłości. Jest to jeden z największych błędów, jakie można popełnić w młodości, ponieważ tych straconych lat i czasu już nikt i nic nie przywróci. Mieliśmy już parę przypadków, gdzie młodzież wybrała sobie szkołę tylko po to, aby mieć jakiś zawód. Potem okazało się jednak, że bardzo żałowali tej decyzji. Po głębszym zastanowieniu mówili, że mogli wybrać coś innego, szkołę odpowiednią dla nich, czyli taką, która spełniałaby ich oczekiwania i zapewniała w przyszłości lepszą pracę. Niestety w dzisiejszych czasach ciężko o dobrą pracę i dlatego bardzo liczą się odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. Chcemy, aby nasi wychowankowie w przyszłości mieli jak najlepiej, żeby nie zmarnowali swoich młodych lat.

Śpośród wielu prac, które wykonujemy na naszej świetlicy integracyjnej, robimy również gazetkę świetlicową, która zatytułowana jest „Nasze prace romskie”. Dzieci się do tego bardzo przykładają, wszystkie prace wykonują starannie i z wielkim zaangażowaniem. Są to zajęcia plastyczno – techniczne, na których dzieci szkolą swoje zdolności manualne oraz kształtują wyobraźnię. Prowadzimy również kronikę świetlicową, w której upamiętniamy wszystkie ważne wydarzenia związane z naszą świetlicą oraz z działalnością naszych dzieci.

Działalność świetlicy ma duży wpływ na naszych wychowanków, zależy nam na tym, aby dzieci, które uczęszczają na zajęcia, dobrze się bawiły, a zarazem zdobywały wiedzę z różnych dziedzin.

A. Szymańska

Świetlica integracyjno chavorengi dre Szczecinko, dava temato sikavasys juž dre jamary gazeta na jevkar, ale but phenen kaj dava isy przykłado pe celo them. Pal dova kamas pale te phenel dalesit varykicy lava.

Pe jamary świetlicy javen chavore romane i gadjitka dre vavir chane bersha. Jekh khelen ando piłka, jekh bagen i bashaven, vavir kieren malunki thaj siklon lekcji ki szkoła. Pe świetlica isy zgoda maskre chavorendir romane i gadjitke. Adaj isy chachuni integracija, sare kamdiamis kaj adia te javel pe so dyves dre jipen maskre Romendir i gadjendir.

Pe świetlica javen syklakirde korepetytory kaj te pomoginen chavorengi te syklol. Daja pomoc isy but lachi, dole cirostyr syr dava isy but chavore syklon fededir i zden ki vavir klasy bersh dre bersh.

Kana, syr isy nevo biuro dre Romano Związko dre Szczecinko, asystenty romane kieren na jevkar świetlica na dre szkoły keval dre biuro. Syklakiren adoj chavoren syr te odlel telefono, fakso. Chavore syklon pe vavir chane programy dre komputery.

Dada frejdion bo jinen kaj dava saro but pshydela pes nahara chavorengi.

Smacznie i kolorowo

Lato zbliża się do nas małymi kroczkami. Aby umilić Państwu ten czas oczekiwania, proponujemy pyszne ciasta na osłodę. Co prawda im bliżej lata, tym bardziej każdy z nas stara się zrzucić trochę zbędnych kilogramów. Jednak od małego kawaleczka ciasta jeszcze nikt nie utył. Dla tych, którzy nie lubią słodkości, proponujemy smaczną sałatkę.

Zachęcamy zatem do wypróbowania tych sprawdzonych, domowych przepisów. Będą idealnym dodatkiem do koszyka na majowy piknik.

Rurki z bitą śmietaną

Ciasto:
 47,5 dag mąki
 20 dag masła
 250 ml kwaśnej śmietany
 1 jajo
 cukier wanilinowy do posypywania
Bitą śmietaną:
 0,5l śmietany 36%
 2 śmietan – fixy
 2 łyżki cukru pudru
 olejek waniliowy
Ponadto:
 foremki do pieczenia rurek
 masło

Mąkę, masło i śmietanę zagniatamy na stolnicy. Formujemy kulę, zawijamy w folię spożywczą i wkładamy na pół godziny do lodówki. W międzyczasie smarujemy foremki do rurek masłem. Ciasto wyjmujemy i dzielimy na pół. Jedną połowę wkładamy z powrotem do lodówki, a drugą rozwałkowujemy na prostokąt o grubości ok. 1 mm. Następnie kroimy na paski o szerokości ok. 2 cm. Każdy pasek nawijamy na foremkę (jak spiralę), počawszy od węższego końca. Rurki układamy na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, smarujemy roztrzepanym jajkiem i posypujemy cukrem wanilinowym. Wkładamy do piekarnika nagrzanego do 200 st. i pieczemy ok. 15 minut.

Po upieczeniu wyjmujemy z piekarnika i delikatnie (aby nie pokruszyć rurek) zdejmujemy je z foremek. Można sobie pomóc szczypcami kuchennymi, gdyż foremki będą bardzo gorące. Wykładamy na kratkę kuchenną, aby wystygły.

Następnie ubijamy schłodzoną wcześniej śmietanę z cukrem pudrem, śmietan – fixem i olejkiem waniliowym. Przy pomocy szprycy napełniamy zimne rurki śmietaną.

A. Kopycińska

Sałatka z kurczakiem po cygańsku

Składniki:

- 1 duża podwójna pierś z kurczaka
- 2 woreczki ryżu
- 1 słoiczek majonezu
- 1 papryka czerwona
- 1 por
- 1 puszka kukurydzy
- 1 puszka fasoli czerwonej
- 1 łyżka musztardy
- przyprawa do kurczaka
- pieprz
- wegeta
- papryka słodka

Piersi z kurczaka pokroić w kosteczkę, doprawić przyprawą do kurczaka, pieprzem, wegetą oraz słodką papryką. Następnie smażyć ok. 30 minut na wolnym ogniu, odstawić do wystygnięcia. Ryż ugotować, odsączyć wodę również odstawić do wystygnięcia. Pokroić w drobną kostkę paprykę, posiekać por. Do wysokiej miski wsypać wszystkie składniki, doprawić wegetą oraz pieprzem, dodać musztardę oraz majonez. Wszystko dokładnie wymieszać.

A. Szymańska

BOUNTY PO ROMSKU

Biszkopt czekoladowy:

- 5 jajek
- 1 niepełna szklanka mąki tortowej
- 0,5 szklanki cukru
- 2 łyżki kakao
- 1 łyżeczka proszku do pieczenia

Masa kokosowa:

- 0,5 litra mleka
- 0,5 szklanki cukru
- 20 dag masła
- 20 - 25 dag wiórek kokosowych
- cukier waniliowy

Polewa:

- 20 dag mlecznej czekolady
- 12,5 dag margaryny

Białka ubić na sztywno, dodać cukier, żółtka i nadal ubijać. Na koniec dodać mąkę tortową, proszek do pieczenia i kakao. Delikatnie wymieszać. Wylać do wysmarowanej tłuszczem prostokątnej formy o wymiarach 25 x 36 cm. Włożyć do nagrzanego piekarnika i piec około 30 minut w temperaturze 170 - 180°C. Ostudzony biszkopt można nasączyć wodą z aromatem waniliowym.

Mleko zagotować z cukrem i cukrem waniliowym. Następnie wsypać wiórki kokosowe i gotować do zgęstnienia masy (około 20 minut). Do gorącej masy dodać masło i od czasu do czasu mieszać łyżką masę, aby masło się rozpuściło. Masę kokosową ostudzić i wyłożyć na biszkopt.

Czekoladę połamać, dodać margarynę i całość podgrzewać na małym ogniu, aż składniki się połączą. Gotową polewą polać ciasto.

M. Baran

Życzymy smacznego!

Ziarno XXI wieku

Czy wiecie, dlaczego Azjaci żyją dłużej? Tajemnicą długowieczności Chińczyków, Japończyków czy Koreańczyków jest soja, uprawiana w tamtejszych rejonach od tysięcy lat.

W Chinach soja nazywana jest złotym klejnotem. Dlaczego jest taka cenna? Ponieważ łączy w sobie wartości odżywcze, jakie znajdziemy w mięsie i w produktach pochodzenia roślinnego. Jak pokazują wyniki badań, spożywanie soi to inwestycja we własne zdrowie. Soja stanowi skarbnicę witamin (szczególnie z grupy B), minerałów (żelazo, cynk, fosfor), węglowodanów złożonych, nienasyconych kwasów tłuszczowych, błonnika, a także wysokiej jakości protein. Wzbogacona o wapń może zupełnie zastąpić w naszej diecie nabiał.

Produkty sojowe wspomagają metabolizm tłuszczu i usprawniają krążenie krwi, obniżają poziom cholesterolu, a także odgrywają znaczną rolę w budowaniu i wzmacnianiu kości.

Wraz ze wzrostem świadomości społeczeństwa w zakresie odżywiania, grono zwolenników produktów sojowych systematycznie rośnie. Bowiem ich spożywanie pomoże nam nie tylko zachować młody i zdrowy wygląd, ale także zmniejszyć liczbę wizyt u lekarza.

Smacznie, ale mniej kalorycznie

Kilka podstawowych zasad, które znacznie zmniejszą kaloryczność naszego posiłku, bez większego uszczerbku na jego walorach smakowych.

- **Makaron** - sposób na pyszny i szybki obiad. Znacznie ograniczysz jego kaloryczność, jeśli ugotujesz go al dente (pół twardo), czyli tak, aby był jędrny i nie rozpadał się.

- **Soki owocowe** - zdecydowanie lepsze w smaku niż zwykła woda. Jednak zawierają sporo cukru. Możesz jednak sprawić, że będą mniej kaloryczne. Jak? Zaczniij rozcieńczać je wodą mineralną. Nie musisz od razu pół na pół. Wystarczy, że stopniowo będziesz zamieniać proporcje i dolewać coraz więcej wody. Z każdą szklanką kalorii będzie coraz mniej.

- **Majonez** - znakomity dodatek do większości sałatek. Ale nawet najmniej kaloryczną sałatkę potrafi zmienić w tuczącego bufora. Żeby tego uniknąć, dodajmy do majonezu jogurtu naturalnego. Będzie zdecydowanie chudszy, lżejszy, a przy tym nadal smaczny.

- Jeśli lubisz **gęste, zawiesiste sosy**, i na to jest rada. Zagęszczaj je odrobiną mąki ziemniaczanej lub gotowanymi, zmiksowanymi warzywami. Doskonale smakuje sos zagęszczony duszoną cebulką lub marchewką. Do tego przyprawy i gotowe.

- **Mięso** najlepiej piec w piekarniku lub grillować. Jeśli jednak musisz coś usmażyć, zamiast wylewać olej na patelnię, posmaruj ją pędzelkiem. Znacznie zmniejszysz ilość tłuszczu w jedzeniu, a przy tym zaoszczędzisz sporą ilość oleju, która po smażeniu nie nadaje się do ponownego użycia.

- Tak chętnie gotowaną przez Romów zupę na tłustej kurze "odchudzisz", jeśli przed podaniem ją mocno schłodzisz. Po schłodzeniu idealnie dają się zbierać z powierzchni tłuste "oka", które to podnoszą kaloryczność naszych zup.

Bezpieczne rozmowy

Szeroko się dyskutuje ostatnimi czasy nad szkodliwością telefonów komórkowych. Spekuluje się, że ich fale mogą powodować raka. Czy jednak ktoś z nas wyobraża sobie życie bez komórki? Pewnie

nie. Warto zatem dołożyć starań, aby zmniejszyć szkodliwość fal, jakie emitują telefony komórkowe. Jak? Jest kilka sposobów.

- **rozmawiaj jak najkrócej** (do 5 min.). Jeżeli mamy inna możliwość załatwienia sprawy (mail, sms), skorzystajmy z niej.

- prowadząc rozmowę, **starajmy się stać w miejscu**, gdzie jest najwyższa jakość sygnału. Gdy zasięg jest niewystarczający, telefon zwiększa moc nadawania, a tym samym promieniowania.

- aparat **przykładaj do ucha** dopiero po nawiązaniu połączenia. W momencie wybierania numeru i nawiązywania połączenia telefon nadaje z mocą niemalże maksymalną. Dopiero po nawiązaniu rozmowy sygnał ten maleje.

- w miarę możliwości **korzystaj z zestawów głośnomówiących** lub słuchawkowych. Dwukrotne zwiększenie odległości anteny od głowy, czterokrotnie zmniejszenia energii, jaką przyjmuje przez ciało.

- jeśli prowadzisz rozmowę w budynku, **podejdz do okna**. Spowoduje to znaczne zmniejszenie energii, jaką emitować będzie twój telefon.

Czym popijać leki?

- Zawsze popijaj wodą mineralną lub chłodną przegotowaną.

- Większość leków straci swoje właściwości, jeśli będziemy popijać je sokami owocowymi.

- Nie wolno popijać leków zmniejszających krzepliwość krwi sokiem grejfrutowym, gdyż grozi to krwotokiem. Grejfrutów najlepiej wogóle nie łączyć z lekami, zwłaszcza antyhistaminowymi, nasennymi i przeciwko chorobie refluksowej.

- W żadnym wypadku do popijania leków nie nadają się żadne napoje alkoholowe!

A. Kopycińska

HOROSKOP

Baran (21.03 – 20.04)

W najbliższym czasie Barany nie muszą się o nic martwić. Powinny jednak panować nad sobą i liczyć się ze zdaniem innych, bo o kłótnie nietrudno. Choć ogólnie będziecie spokojniejsi i weselsi, wpływ wojowniczego Marsa będzie was momentami kierował na waleczną drogę.

Samotne Barany będą miały wiele okazji, aby spotkać swoją drugą połowę. Wszystko za sprawą Wenus, która doda wam osobistego uroku i pewności siebie.

Właśnie teraz Barany powinny wykorzystać sprzyjający okres i zainwestować w swoją przyszłość. Informacje które zdobędziecie i ludzie, których teraz poznacie, będą waszą kartą przetargową w późniejszych miesiącach. Umocnij już teraz swoją pozycję w pracy i na uczelni. Nie wahaj się i pokaż swoje atuty. Nowe sytuacje pokażą ci, kto tak naprawdę jest twoim sprzymierzeńcem, a kto wrogiem.

Byk (21.04-21.05)

Ufaj swojej intuicji, nie rób nic wbrew swojej woli i o wszystkim decyduj sam. Nie rozrzucaj pieniędzy na prawo i lewo, a także nie daj się wciągnąć w żadne kredyty. Wiosna to czas odnowy. Sprzyja wszelkim kuracjom oczyszczającym i odchudzającym. Wykorzystaj to i popraw swoją kondycję, nie tylko ciała, ale i duszy.

Planety będą sprzyjać Bykom w sprawach finansowych. Nie nadużywajcie tylko cierpliwości szefa i nie zwalnijcie się z pracy z byle powodu oraz nie wykonujcie godzinnych rozmów ze służbowego telefonu. Wasza postawa w najbliższych tygodniach może zadecydować o pozycji w firmie.

Bliźnięta (22.05-22.06)

Bliźniętom gwiazdy wróżą zmiany i niespodzianki. Zaczniecie od zmiany starych nawyków. I dobrze. Porzucicie to, co nie przynosi wam już satysfakcji, zadbajcie także o waszą kondycję i zdrowie. Wybierzcie się do kosmetyczki czy fryzjera i nie żałujcie czasu dla siebie. Wszystkie zabiegi wrócą do was z nawiązką, gdyż nie będziecie narzekać na brak wielbicieli lub wielbicielek. W sprawach wymagających załatwienia, nie odkładajcie niczego na później. Im wcześniej się z tym uporacie, tym lepiej.

Atutem Bliźniąt będą teraz niewątpliwie ciekawe i oryginalne pomysły. Nie rezygnujcie z nich zbyt szybko, tylko postarajcie się z konsekwencją wcielić je w życie. Inwestujcie w siebie, a zyskacie więcej, niż się spodziewaliście.

Rak (23.06-22.07)

W najbliższym czasie trudno będzie Ci rozdzielić sprawy zawodowe od rodziny. Ciągłe będzie brakować ci czasu, a dużo spraw wymagać będzie uporządkowania. Jednak choć będzie to pracowity okres, zaliczysz go do udanych. Raki powinny teraz szczególnie zadbać o dietę. Wybierz ćwiczenia, które sprawią ci satysfakcję. Dzięki temu z przyjemnością zgubisz kilka nadprogramowych kilogramów.

W miłości różnie. Będziesz zbyt zmęczony nawałem zajęć, aby skupiać się na potrzebach drugiej połowy. W sferze uczuć niewykluczone też pomyłki i gafy. Planety popychać będą twoje działania stale do przodu. Uporasz się z licznymi obowiązkami. Ciekawe wydarzenia sprawią zaś, że zaczniesz się zastanawiać nad nową posadą, zapragniesz zmian. Zaczynaj więc działać i szukaj rozwiązań dla swoich problemów. Wszystko pójdzie po twojej myśli.

Lew (23.07-23.08)

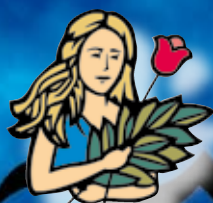

Dla Lwów nadchodzi udany czas. Swoją pozytywną energią zaczniesz zarażać wszystkich wokół. W tej wiosennej euforii nie zapominaj tylko o swoich obowiązkach i złożonych obietnicach, a wszystko potoczy się tak, jak sobie zaplanowałeś. Szczęście będzie ci sprzyjać. Jeżeli chcesz założyć własny biznes lub szukasz ciekawszej pracy, zacznij działać. Planety będą ci teraz sprzyjać.

To także odpowiedni czas na podciągnięcie swoich niedoskonałości. Zapisz się na kurs, idź na szkolenie. Zrób coś dla siebie i dla swojej lepszej przyszłości. Zadbaj o swoje zdrowie i nie zapominaj o odpoczynku. Dodatkowa porcja witamin też ci nie zaszkodzi.

Samotne Lwy powinny bardziej zwrócić uwagę na swoich znajomych. Być może nie zauważacie tej właściwej osoby, a ona jest tuż obok was. Mimo wszystko możecie być pewni, że jeszcze tej wiosny serce zabije wam mocniej.

Panna (24.08-23.09)

Docieklwym Pannom ciekawość pomoże rozwiązać niejedną problem. Zaczniecie poznawać cudze tajemnice, które wpłyną także na wasze powodzenie.

Wiosenne porządki sprzyjać będą podsumowaniu dotychczasowych działań i planowaniu nowych zadań. Skupisz się teraz na sprawach dotyczących umów, znajomych, a także swojego partnera. Być może ktoś będzie potrzebował twojej pomocy. Zastanów się zanim odmówisz i przypomnij sobie, jak

pomagali ci ludzie, kiedy ty tego potrzebowałaś. Unikaj jedynie osób, których nie darzysz zaufaniem, gdyż możesz posunąć się trochę za daleko i powiedzieć kilka cierpkich słów, których możesz żałować.

W nadchodzących tygodniach Panny poczują przyływ sił i energii. Jednak nie powinny zaniedbywać zdrowia, gdyż grozi to osłabieniem. Zadbajcie o siebie, o odpowiednią ilość snu i odrzucenie złych nawyków.

Wiosna sprzyjać będzie nawiązywaniu nowych znajomości. Liczne spotkania towarzyskie obfitować będą w wiele miłych sytuacji. Sprzyjające ci znaki to Byk, Ryby i Skorpion.

Waga (24.09-23.10)

Dla Wag nadchodzą niespokojne dni. Mimo wszystko będą one jednak bardzo ciekawe. Cały czas obracać się będziesz między ludźmi. Czy to w pracy, czy w domu... Możesz się przez to poczuć trochę zmęczony, jednak nie przejmuj się, bo dzięki różnym kontaktom możesz wiele zyskać.

Przygotuj się na życie w szybszym tempie. Wiele spraw gnać będzie ostro do przodu, a ty musisz temu podolać. Przy okazji zrozumiesz, jak wiele znaczą dobre kontakty z innymi ludźmi. Przekonasz się o tym, gdy nie będziesz mógł sobie z nawałem zajęć poradzić sam. Nie poświęcaj się jednak dla ludzi, którzy nie są warci tego, abyś im pomagał. Aby zregenerować swoje siły, wybierz się na miły wyjazd. Tym bardziej, że nie zabraknie ci zaproszeń na wspólne wypadki.

Samotnym Wagom Amor będzie sprzyjać. Nadarzy się niejedna okazja na poznanie ciekawej osoby. Dodatkowo emanować będziesz takim urokiem, że nikt nie przejdzie obok ciebie obojętnie.

Skorpion (24.10-22.11)

Skorpiony czeka bardzo intensywny okres. Zarówno w sprawach zawodowych, jak i osobistych. Przed sobą macie wiele nowych i odpowiedzialnych zadań. wszyscy docenią, jak bardzo jesteście potrzebni. Nie będzie łatwo, jednak trud zwróci się z nawiązką. Walczcie o swoje i nie ukrywajcie swoich talentów. Pokażcie, że jesteście ambitni i stać was na wiele.

Już najwyższy czas na załatwienie spraw, które dawno powinny być zakończone. Nie odkładaj nic na później, bo możesz się spóźnić z załatwianiem urzędowych formalności.

Podnieś poczucie własnej wartości. Wykorzystaj przyływ sił i popraw swoją kondycję. Odbije się to korzystnie na twoim zdrowiu i figurze. Zainwestuj także w modne ubrania i wyrzuć z szafy sterty niepotrzebnych rzeczy. Zobaczysz, ile jeszcze będziesz mógł w niej pomieścić.

W swoim zapracowaniu zapomnisz o uczuciach. Nie będziesz miał na nie po prostu czasu. W dodatku każda nowo poznana osoba wyda ci się mało wiarygodna i spoglądać będziesz na nią podejrzliwym okiem. Pamiętaj, takie podejście, choć jest typowe dla natury Skorpiona, nie sprzyja zacieśnianiu się więzów między ludźmi.

Strzelec (23.11-21.12)

Strzelce czekają nowe wyzwania. Pod wpływem wiosennego słońca poczujecie nagle ożywienie. Najbliższe tygodnie obfitować będą w ciekawe spotkania i nowe znajomości. Układ planet da wam mnóstwo energii do pracy. Jak z rękawa sypać wam się będą świeże i cenne pomysły. Nie wstydź się ich i nie czekaj, aż ktoś inny cię wyprzedzi. Nie bój się ciężkiej pracy i pomyśl o inwestycjach, które przyniosą pokaźne zyski.

Przygotuj się na nadejście lata i już teraz zadbaj o formę. Zrób coś ze swoim wyglądem, odwiedź fryzjera lub kosmetyczkę. I pij melisę, aby uspokoić skołataną nerwy, które będą trochę częściej dawać się we znaki.

W związkach czekają cię miłe chwile. Będzie romantycznie i wzruszająco. Poświęćcie swojej drugiej połowie trochę więcej czasu. Jeśli coś nie daje wam spokoju lub macie chwilę zwątpienia, rozmawiajcie ze swoim partnerem. Nie unikaj problemów, a jeżeli sam nie będziesz sobie umiał z nimi poradzić, poradź się zaufanej osoby. Samotne Strzelce mają szansę na miłe spotkania we dwoje. Ciesz się chwilą i nie wstydź się okazać swoich uczuć.

Koziorożec (22.12-20.01)

Koziorożce zasztyją się teraz w domowych pieleszach, by oddawać się sprawom związanym z domem i rodziną. Odsuniecie się od konfliktów w pracy i sąsiedzkich awantur. Najważniejszy dla was będzie spokój. Osoby spod tego znaku powinny wreszcie "wrzucić odrobinę na luz" i przestać udowodniać wszystkim, że we wszystkim są najlepsze. Pamiętaj, że wygrana nie zawsze daje satysfakcję, a ciągła rywalizacja może w końcu zmęczyć. Pomimo tego, że będzie to jednak pracowity okres, będziesz miał w sobie tyle siły i pewności siebie, że podolasz wszystkim obowiązkom.

Zrób porządki w szafie i pozbaądź się rzeczy, które nie są ci już potrzebne. Aby poprawić swoje samopoczucie, wybierz jakąś aktywność fizyczną i zacznij ćwiczyć. Od razu poczujesz się lepiej.

O osobach, które cię skrzywdziły lub zostawiły zapomnij. Otwórz się na nowe znajomości. Bo takowe się pojawią. Dla samotnych Koziorożców będzie to okazja do miłego spędzenia czasu z drugą osobą. Niewykluczone, że zaowocuje głębszym uczuciem. Te zaś, które żyją w szczęśliwym związku, poczują się spełnione, docenione i kochane. Jak przypadek, gdyż będzie to odpowiedź na zmianę waszego zachowania. Koziorożce wyjdą spod zimnej skorupy i pokażą się z tej cieplejszej strony. Staniecie się mniej nerwowi, zaczniecie w końcu akceptować odmienność innych. Wszystko to wpłynie na poprawę relacji z otoczeniem. Najbliższy czas będzie dobry na odpoczynek. Możecie wybrać się w daleką podróż. Może to właśnie tam spotkacie kogoś, kto na dłużej zagości w waszej głowie?

Wodnik (21.01-18.02)

Beztrioskich Wodników nic nie będzie w stanie zatrzymać teraz w domu. Ciekawe świata będą teraz zajęte załatwianiem swoich spraw. Nie zapomnijcie mimo wszystko o swoich najbliższych, bo mogą poczuć się zaniedbani i odstawieni na dalszy plan.

Postarajcie się bardziej tkwić w waszych poglądach. Ciągłe zmienianie zdania może wyprowadzić z równowagi najbardziej cierpliwą osobę. Lepiej zająć się jedną sprawą i doprowadzić ją do końca.

W pracy szansa na podwyżkę, a może nawet awans.

Większą uwagę zwróć na swoje odżywianie. Wprowadź do menu zdrowe posiłki i zacznij się ruszać. Złe nawyki i przyzwyczajenia na dłuższą metę szkodzą zdrowiu, które w twoim przypadku wymagać będzie teraz większej troski.

W sferze uczuć różnie. Sam nie jesteś jeszcze zdecydowany, czego chcesz. Nie rób tylko innym nadziei na trwałe związki, bo może się skończyć wybuchami płaczu. Na początku powiedz czego chcesz, a unikniesz nieprzyjemnych sytuacji. Zajęte Wodniki zaczną interesować się innymi osobami. Czy jednak warto?

Ryby (19.02-20.03)

Chociaż będziesz teraz bardzo leniwy, na dłuższy urlop nie możesz sobie pozwolić. Najbliższy okres będzie obfitował w zmiany, które mają ułatwić ci pracę. Pamiętaj, że wszystko co robisz, będzie skrupulatnie rozliczone przez innych.

Będziesz teraz dążył do realizacji tego, co sobie zaplanowałeś. I nikt nie będzie w stanie odwieść cię od tego i zmusić do zrobienia czegoś, na co nie masz ochoty. Planety będą sprzyjać Rybom szukającym nowej pracy. Weźcie sprawy w swoje ręce, bo pojawią się nowe, ciekawe oferty. Te zaś, które studiują bądź się uczą, będą bardziej niż zwykle przyswajając sobie nowe wiadomości i zadania.

Nie przeciążaj się za bardzo podczas ćwiczeń, nie rób nic na siłę. Możesz nabawić się kontuzji lub przeziębienia organizmu. Swój czas zagospodaruj tak, aby na wszystko ci go starczyło. Nie warto zostawiać spraw na ostatnią chwilę.

Ryby żyjące w stałym związku zaczną się odrobinę nudzić. Zacznij wyrażać swoje uczucia w bardziej wymyślny sposób. Ugotujcie razem coś dobrego lub przyrządźcie deser. Twoja połowa napewno będzie zadowolona. Samotnym Rybom nie zabraknie okazji do spotkania kogoś wyjątkowego. Nie bądź zbyt wybredny, bo samotność to nic przyjemnego.

Zwiazek Romów Polskich
ul. Wyszyńskiego 32, 78 - 400 Szczecinek

089350009130025832000060

W P P L N 30,00

trzydzieści złotych i zero groszy

Opłata za roczną prenumeratę

Romanó Atmo za 2009 rok

Opłata

Zwiazek Romów Polskich
ul. Wyszyńskiego 32, 78 - 400 Szczecinek

089350009130025832000060

W P P L N 30,00

trzydzieści złotych i zero groszy

Opłata za roczną prenumeratę

Romanó Atmo za 2009 rok

Opłata

Polecenie przelewu / Wpłata gotówkowa

Związek Romów Polskich

